

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH RACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

P L S K I
FADN

Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2004 r.

Część I. Wyniki standardowe

**OPRACOWAŁ ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW
ZAKŁADU RACHUNKOWOŚCI ROLNEJ**

Warszawa, wrzesień 2006 r.

**Wyniki standardowe
uzyskane
przez gospodarstwa rolne
uczestniczące
w Polskim FADN w 2004 r.**

Wyniki standardowe uzyskane przez gospodarstwa rolne uczestniczące w Polskim FADN w 2004 r.

Część I. Wyniki standardowe

**OPRACOWAŁ ZESPÓŁ PRACOWNIKÓW
ZAKŁADU RACHUNKOWOŚCI ROLNEJ**

Warszawa, wrzesień 2006

Wstęp	9
1. Uwagi ogólne.....	9
1.1. Podstawowe informacje o FADN	9
1.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych.....	11
1.3. Zakres podmiotowy FADN.....	13
1.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN	15
1.5. Zakres przedmiotowy FADN	15
1.6. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN.....	16
2. Szczegółowy opis zmiennych systemowych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”	19
2.1. Definicje zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”	19
2.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych.....	36
3. Uwagi do Wyników Standardowych FADN	45
3.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce	45
3.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość we współpracy z IERiGŻ.....	46
4. Wyniki standardowe FADN, z próby gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w 2004 r. we współpracy z IERiGŻ	49
4.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych	49
4.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej	56
4.3. Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych	63
Literatura.....	69

Wykaz skrótów

AWU (ang. Annual Work Unit); (Jednostka przeliczeniowa pracy ogółem)

c.u. – (ang. currency unit); (pol. jednostka monetarna)

CAP – (ang. Common Agricultural Policy); (pol. Wspólna Polityka Rolna)

DG-AGRI – (ang. Directorate-General Agriculture); (pol. Dyrekcja Generalna do Spraw Rolnictwa)

EC – (ang. European Commission); (pol. Komisja Europejska)

ESU – (ang. European Size Unit); (pol. Europejska jednostka wielkości)

EU – (ang. European Union); (pol. Unia Europejska)

EUR – oznaczenie systemowe jednostki monetarnej o nazwie „euro”

euro – jednostka monetarna, obowiązująca w większości Krajów Członkowskich Unii Europejskiej

EUROSTAT – Urząd Statystyczny Unii Europejskiej

FADN – (ang. Farm Accountancy Data Network)

FWU (ang. Family Work Unit); (Jednostka przeliczeniowa pracy członków rodziny)

GUS – Główny Urząd Statystyczny

IERiGŻ – Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

LU – (ang. Livestock Unit); (pol. Jednostka przeliczeniowa zwierząt)

Polski FADN – System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych

SGM – (ang. Standard Gross Margin); (pol. Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia)

UAA – (ang. Utilized Agricultural Area); (pol. Ziemia użytkowana dla celów rolniczych = użytki rolne)

Wstęp

Na podstawie obowiązków nałożonych przez Ustawę z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r. z późniejszymi zmianami) Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej zbierał w 2004 r., we współpracy z 26 biurami rachunkowymi, dane rachunkowe z reprezentatywnego zbioru, liczącego 12100 towarowych gospodarstw rolnych.

W niniejszym opracowaniu znalazły się 11962 gospodarstwa (o wielkości ekonomicznej ≥ 2 ESU) spośród 12338 nadesłanych do Instytutu przez Biura Rachunkowe. W grupie gospodarstw większych lub równych 2 ESU znalazło się także 61 gospodarstw posiadających osobowość prawną. Gospodarstwa te należą do reprezentatywnej próby liczącej 12100 towarowych gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość na potrzeby Polskiego FADN.

Opracowane wyniki są w pełni zgodne z pojęciami i kategoriami ekonomicznymi, prezentowanymi w publikacjach Dyrekcji Generalnej do Spraw Rolnictwa UE (DG AGRI).

Opracowanie składa się z trzech podstawowych części:

- wstępnej, charakteryzującej Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN),
- metodycznej, zawierającej wyjaśnienia metodyczne rachunku wyników,
- statystycznej, zawierającej dane statystyczne nazywane „Wyniki Standardowe FADN, poziom I” (ang. Standard Results), dla grup gospodarstw rolnych, ustalonych na podstawie trzech kryteriów grupowania: wielkości ekonomicznej, typu rolniczego i zasobów ziemi. Wyniki Standardowe zawierają około 120 zmiennych charakteryzujących sytuację ekonomiczno-finansową gospodarstw rolnych w roku obrachunkowym.

1. Uwagi ogólne

1.1. Podstawowe informacje o FADN

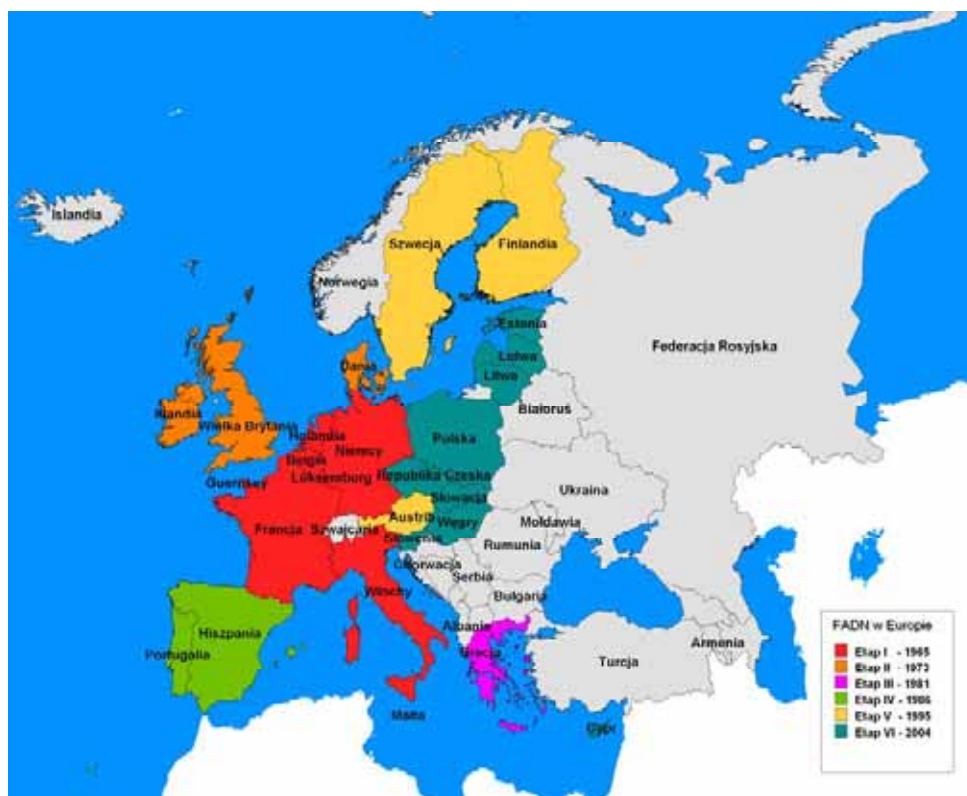
FADN to europejski system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych, którego formalne kształtowanie rozpoczęło się w 1965 r.

FADN był tworzony etapowo w miarę poszerzania Unii Europejskiej, na podstawie Rozporządzenia Rady EWG nr 79/65/EWG z dnia 15 czerwca 1965 r.

w sprawie utworzenia sieci zbierania danych rachunkowych dotyczących dochodów i działalności gospodarstw rolnych w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej. W początkowej fazie (etap I) system zaistniał w sześciu krajach założycielskich (Belgii, Francji, Holandii, Luksemburgu, Niemczech i Włoszech), a po poszerzeniu w 1973 r. (etap II) także w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii. Od 1981 r. (etap III) dodatkowo w Grecji. Od 1986 r. (etap IV) do badań włączono Hiszpanię i Portugalię, a od 1995 r. (etap V) Finlandię, Szwecję i Austrię. Od 1 maja 2004 r. (etap VI) do systemu FADN weszły także: Cypr, Estonia, Litwa, Łotwa, Malta, Polska, Słowacja, Słowenia, Republika Czeska i Węgry.

Obecnie FADN funkcjonuje na terenie 25 krajów członkowskich UE.

Schemat 1. Etapy tworzenia FADN w Europie

Unikalność FADN polega na tym, że gromadzi on dane zaliczane do grupy wrażliwych z tej racji, że opisują przede wszystkim sytuację ekonomiczną i finansową gospodarstw rolnych.

Mając na uwadze założone cele, FADN bazuje na danych rachunkowych pochodzących z rachunkowości realizowanej w konwencji tzw. zarządczej, a ta odmiana rachunkowości znacznie wierniej odzwierciedla sytuację

gospodarstwa rolnego niż rachunkowość finansowa¹. O wyborze konwencji rachunkowości zarządczej zdecydowała chęć podejmowania decyzji jak najbardziej adekwatnych do rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych. W przeciwnym wypadku nawet najlepiej wypracowane warsztatowo decyzje odnosiłyby się do rzeczywistości wirtualnej, tworzonej dla potrzeb podatkowych.

W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe, mające zasadniczy udział w tworzeniu wartości dodanej w rolnictwie. Za takie uznawane są gospodarstwa, które mieszczą się w grupie gospodarstw wytwarzających w danym regionie FADN lub kraju co najmniej 90% wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM). Dolny próg graniczny gospodarstwa rolnego zaliczanego do pola obserwacji FADN wyznaczany jest na podstawie sumowania wartości SGM z gospodarstw znajdujących się w krajowym rejestrze gospodarstw rolnych, poczynając od największych do momentu, aż ustalona zostanie wielkość ostatniego gospodarstwa, które wyczerpuje 90% wartości SGM w odpowiedniej jednostce administracyjnej.

Progi wielkości ekonomicznej, wyznaczające minimalną wielkość gospodarstw rolnych włączanych do pola obserwacji FADN są różne w poszczególnych Krajach Członkowskich. Różnice te wynikają przede wszystkim z powodu istniejących różnic w strukturze agrarnej poszczególnych Krajów Członkowskich.

Podkreślić należy, że FADN jest jedyną bazą danych, gromadzonych według jednolitych zasad z reprezentacyjnej próby towarowych gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Unii Europejskiej.

1.2. Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych

Zasady klasyfikacji gospodarstw zostały precyzyjnie określone i po raz pierwszy formalnie ustanowione Decyzją Komisji (EWG) 78/463/EEC z dnia 7 kwietnia 1978 r. Według tych zasad gospodarstwa rolne funkcjonujące na terenie Wspólnoty klasyfikowane są najczęściej według dwóch kryteriów:

- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

¹ Rachunkowość finansowa podlega odpowiednim przepisom prawa, które są różne w poszczególnych Krajach Członkowskich Unii Europejskiej. Jej zadaniem jest ocena sytuacji majątkowej i finansowej przedsiębiorstwa, a jednocześnie jest podstawą naliczania podatku dochodowego.

W podstawowej klasyfikacji gospodarstw rolnych mają zastosowanie następujące parametry ekonomiczne:

- standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM – Standard Gross Margin),
- europejska jednostka wielkości (ESU – European Size Unit).

Standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM - Standard Gross Margin)

jest nadwyżką wartości produkcji danej działalności rolniczej nad wartością kosztów bezpośrednich **w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcji**. W celu wyeliminowania wpływu zmian w produkcji (np. wywołanych złą pogodą) lub cen produktów i środków produkcji, do obliczeń przyjmowane są średnie z trzech lat odpowiedniego okresu, na podstawie uśrednionych danych rocznych z danego regionu. Z tego właśnie powodu, pojęcie nadwyżki bezpośredniej zostało uzupełnione terminem „standardowa”.

Współczynniki SGM są obliczane dla każdego regionu statystycznego i dla każdej prowadzonej działalności w odniesieniu do 1 ha uprawy lub 1 sztuki zwierzęcia. W Unii Europejskiej są regiony SGM, dla których wylicza się SGM dla ponad 100 działalności.

Tak duża liczba pozycji w zestawach standardowych nadwyżek bezpośrednich odzwierciedla nie tylko zróżnicowanie rolnictwa w Unii Europejskiej, ale także ukazuje poziom stosowanej szczegółowości, zapewniający porównywalność dostarczanych wyników, a tym samym realnie odzwierciedlający sytuację w rolnictwie.

Europejska Jednostka Wielkości (ESU-European Size Unit) jest parametrem służącym do określania wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego ustalonej na podstawie standardowych nadwyżek bezpośrednich gospodarstwa. Jedno ESU odpowiada równowartości 1200 euro.

Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego stanowi jedno z kryteriów używanych dla charakteryzowania gospodarstwa rolnego we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. Jest ona określana na podstawie sumy wartości standardowych nadwyżek bezpośrednich (SGM) wszystkich działalności występujących w gospodarstwie.

Typ rolniczy gospodarstwa jest kolejnym kryterium stosowanym w klasyfikacji gospodarstw rolnych. Jest on określany na podstawie

udziału poszczególnych działalności w tworzeniu ogólnej wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM) gospodarstwa.

W zależności od pożądanego stopnia dokładności, typy rolnicze gospodarstw są dzielone na:

- 8 typów ogólnych i grupę gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem jednego znaku),
- 17 typów podstawowych (oznaczanych z użyciem dwóch znaków),
- 50 typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem trzech znaków),
- podtypy 50 typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem czterech znaków).

Współczynniki SGM liczone są okresowo na podstawie średnich danych z trzech kolejnych lat w wydzielonych regionach krajów członkowskich. Komisja UE ustala listę działalności rolniczych, dla których konieczne jest policzenie SGM, obecnie lista ta obejmuje 105 rodzajów działalności.

1.3. Zakres podmiotowy FADN

Minimalny próg określający gospodarstwo jako towarowe (oznacza to włączenie gospodarstwa do badań) wyrażony jest w ESU. Wielkość ta jest ustalana dla każdego kraju członkowskiego oddzielnie i zmienia się w czasie, zgodnie z ewolucją struktury i siły ekonomicznej gospodarstw rolnych (patrz: Tabela 1.3-1).

Tabela 1.3-1 Progi minimalnej wielkości ekonomicznej i liczebność próby FADN wg krajów członkowskich w 2004 r.

Kraj	Dolny próg wielkości ekonomicznej ESU	Liczba gospodarstw w próbie szt.	Struktura %
Austria	8	2 000	2,5
Belgia	16	1 000	1,2
Cypr	1	500	0,6
Czechy	4	1 300	1,6
Dania	8	2 000	2,5
Estonia	2	500	0,6
Finlandia	8	1 300	1,6
Francja	8	6 100	7,5
Grecja	2	5 500	6,8
Hiszpania	2	10 100	12,4
Holandia	16	1 500	1,9
Irlandia	2	1 300	1,6
Litwa	2	1 000	1,2
Luksemburg	8	300	0,4
Łotwa	2	1 000	1,2
Malta	8	500	0,6
Niemcy	8	5 300	6,5
Polska	2	12 100	14,9
Portugalia	2	3 000	3,7
Słowacja	6	600	0,7
Słowenia	2	900	1,1
Szwecja	8	1 000	1,2
Węgry	2	1 900	2,3
Wielka Brytania (w tym: Irlandia Północna)	16 (8)	2 500 (320)	3,1 (0,4)
Włochy	4	18 000	22,3
Razem FADN UE	x	81 200	100,0

Źródło: Rozporządzenie Komisji nr 730/2004 z 19 kwietnia 2004 zmieniające Rozporządzenia nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw dla ustalania dochodów gospodarstw rolnych z powodu przyłączenia Cypru, Estonii, Litwy, Łotwy, Malty, Polski, Republiki Czeskiej, Słowacji, Słowenii i Węgier do Unii Europejskiej.

1.4. Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN

Agencje łącznikowe z poszczególnych krajów opracowują corocznie plany wyboru gospodarstw rolnych do badań w ramach FADN. Po ich opracowaniu i zaakceptowaniu przez Komitety Krajowe FADN, plany te są przekazywane w celu akceptacji do Komitetu Wspólnoty nadzorującego FADN.

Wewnątrz pola obserwacji FADN istnieje wielkie zróżnicowanie gospodarstw rolnych, biorąc pod uwagę kryterium wielkości ekonomicznej czy typu rolniczego.

Dla zapewnienia precyzyjnego odzwierciedlenia tego zróżnicowania w próbie badawczej Agencja łącznikowa dzieli pole obserwacji na warstwy. Pominięcie tej czynności w procesie wyboru próby, mogłoby spowodować brak właściwej reprezentacji niektórych rodzajów gospodarstw (np. dużych gospodarstw mlecznych w jednym regionie, czy małych gospodarstw produkujących owoce w innym regionie). W procedurze wyboru gospodarstw mają zastosowanie do warstwowania zbioru gospodarstw trzy kryteria:

- położenie regionalne,
- wielkość ekonomiczna,
- typ rolniczy.

1.5. Zakres przedmiotowy FADN

Dla potrzeb FADN zbieranych jest około 1 000 różnych danych rachunkowych, dotyczących wyłącznie gospodarstwa rolnego. Odzwierciedlają one stan i strukturę składników majątkowych, a także stan i strukturę źródeł zobowiązań. Inne dane odzwierciedlają strukturę przychodów i kosztów na poziomie gospodarstwa rolnego. Szczególna uwaga zwrócona jest na elementy związane ze Wspólną Polityką Rolną (dotacje).

O zakresie i formacie zbieranych danych rachunkowych w gospodarstwach rolnych dla potrzeb FADN, decyduje zawartość tzw. sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN, opisanego w Rozporządzeniu Komisji 2253/2004/EEC z 23 grudnia 2004 r. Przepisy te zawierają obok szczegółowego wykazu zmiennych, także instrukcje dotyczące sposobu wypełniania sprawozdania oraz definicje stosowanych pojęć. Sprawozdanie z gospodarstwa rolnego FADN składa się z 14 grup danych rachunkowych, pogrupowanych tematycznie w odpowiednie tabele (od A do N):

- Informacje ogólne (Tabela A),
- Struktura własnościowa ziemi użytkowanej rolniczo (Tabela B),
- Zasoby i nakłady pracy własnej oraz najemnej (Tabela C),

- Stan i wartość zwierząt (Tabela D),
- Zakup i sprzedaż zwierząt (Tabela E),
- Koszty (Tabela F),
- Zasoby i gospodarowanie składnikami majątkowymi (Tabela G),
- Zadłużenie (Tabela H),
- Produkcja roślinna i zwierzęca (bez zwierząt) (Tabela K),
- Podatek od wartości dodanej (VAT) (Tabela I),
- Granty, subsydia i dopłaty wyrównawcze (Tabela J),
- Kwoty i inne prawa (Tabela L),
- Dopłaty bezpośrednie do upraw polowych (Tabela M),
- Szczegóły zakupów i sprzedaży zwierząt (Tabela N).

1.6. Sposób prezentacji wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN

Wyniki obliczone na podstawie danych FADN zgromadzonych w komputerowej bazie prezentowane są w zestawie statystycznym nazwanym „Wyniki Standardowe FADN– Poziom I”². Zawierają one wartości średnie dla grup gospodarstw rolnych wyłanianych według typów rolniczych i wielkości ekonomicznej. W niniejszej publikacji zostały dodatkowo zamieszczone grupowania gospodarstw według powierzchni użytków rolnych.

² Struktura Wyników Standardowych FADN opisana w dokumencie Komitetu do spraw FADN; RI/CC 882 rev. 7.0: Definitions of Variables used in FADN standard results, zamieszczonym na stronie: http://forum.europa.eu.int/Public/irc/agri/rica/library?l=/fadn_committees/ricc&vm=detailed&sb=Title.

Tabela 1.6-1 Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Typy rolnicze		Typy rolnicze podstawowe	
Symbol	Nazwa	Symbol	Nazwa
AB	Uprawy polowe	13	Zboża, oleiste i strączkowe
		14	Inne uprawy polowe
		60	Uprawy polowe ogrodnice i trwałe, łącznie
C	Uprawy ogrodnice	20	Uprawy ogrodnice
D	Winnice	31	Winnice
E	Uprawy trwałe	32	Drzewa i krzewy owocowe (łącznie z cytrusowymi)
		33	Gaje oliwne
		34	Pozostałe uprawy trwałe, łącznie
F	Krowy mleczne	41	Bydło mleczne
G	Zwierzęta żywione w systemie wypasowym (bez krów mlecznych)	42	Bydło opasowe
		43	Bydło ogółem
		44	Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym
H	Zwierzęta ziarnożerne	50	Zwierzęta żywione paszami treściwymi
I	Mieszane	71	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych w systemie wypasowym
		72	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych paszami treściwymi
		81	Uprawy polowe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie
		82	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie

Zestawienie typów rolniczych TF8 jest kombinacją typów podstawowych, pochodzących z różnych typów ogólnych, tworzącą w rezultacie osiem grup gospodarstw rolnych.

Z kolei w Tabeli 1.6-2 przedstawione jest sześć klas wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych (ES6) obowiązujących we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych na podstawie Rozporządzenia 2003/369 (UE).

Tabela 1.6-2 Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej (ESU), klasyfikacja ES6

ES6	Rozmiar w ESU
bardzo małe (XS)	ESU < 4
małe (S)	4 ≤ ESU < 8
średnio – małe (MS)	8 ≤ ESU < 16
średnio – duże (ML)	16 ≤ ESU < 40
duże (L)	40 ≤ ESU < 100
bardzo duże (XL)	ESU ≥ 100

Klasyfikacja gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych wyrażonej w ha, jest rzadziej stosowaną (patrz: Tabela 1.6-3) w typologii UE (Rozporządzenie 99/725/EEC). Tego grupowania także nie stosuje się w Wynikach Standardowych FADN. W publikacjach Komisji UE została ona wyparta przez grupowanie według parametrów ekonomicznych, ustalanych w ramach Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych.

Tabela 1.6-3 Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych (UR)

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha
bardzo małe (AXS)	UR < 5
małe (AS)	5 ≤ UR < 10
średnio – małe (AMS)	10 ≤ UR < 20
średnio – duże (AML)	20 ≤ UR < 30
duże (AL)	30 ≤ UR < 50
bardzo duże (AXL)	UR ≥ 50

2. Szczegółowy opis zmiennych systemowych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”

2.1. Definicje zmiennych w „Wynikach Standardowych FADN”

Definicje poszczególnych kategorii ekonomicznych opracowano na podstawie definicji zmiennych zastosowanych w Wynikach Standardowych FADN³. Zawartość parametrów w poszczególnych tabelach nie zawsze odpowiada w pełni ich tytułom. W kolumnie *symbol* zawarte jest alfanumeryczne, pięciodziankowe oznaczenie poszczególnych zmiennych w systemie informatycznym FADN. „Wyniki Standardowe FADN” zawierają 10 grup tematycznych danych:

1. Populacja i próba gospodarstw.
2. Wybrane informacje o produkcji.
3. Wartość produkcji.
4. Koszty.
5. Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa.
6. Salda dopłat i podatków.
7. Dochód na gospodarstwo rolne.
8. Dochód na osobę.
9. Bilans na stan końcowy roku obrachunkowego.
10. Wskaźniki finansowe.

Dla ułatwienia rozumienia poszczególnych parametrów zawartych w Wynikach Standardowych FADN, w dalszej części niniejszego rozdziału zamieszczono objaśnienia poszczególnych zmiennych w porządku identycznym do prezentowanych wyników. Dodatkowo zamieszczono też w formie diagramów szczegółowe schematy obliczeń wybranych parametrów prezentowanych w Wynikach Standardowych.

³ Jak w ²

Tabela 2.1-1 Populacja i próba gospodarstw

<i>Symbol</i>	<i>Nazwa zmiennej</i>	<i>Sposób obliczenia, uwagi</i>
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw	Suma parametrów wag poszczególnych gospodarstw w próbie.
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie	Liczba gospodarstw w próbie.
SYS04	Kurs wymiany jednostki monetarnej (c.u. skrót ang. currency unit)) na euro	Średni kurs wymiany krajowej waluty na euro w roku obrachunkowym. Obliczany jest jako średnia z miesięcznych kursów wymiany ważonych liczbą dni w miesiącu.

Tabela 2.1-2 Wybrane informacje o produkcji

<i>Symbol</i>	<i>Zmienna</i>	<i>J.m.</i>	<i>Sposób obliczenia, uwagi</i>
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego, wyrażona w europejskich jednostkach wielkości
SE010	Nakłady pracy ogółem	AWU	Całkowite nakłady pracy ludzkiej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego = AWU wyrażone w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych = 2 200 godz./rok
SE011	Czas pracy ogółem	godz.	Całkowity czas pracy ludzi w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, wyrażony w godzinach.
SE015	Nakłady pracy własnej	FWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych = FWU (głównie członków rodziny), wyrażony w jednostkach przeliczeniowych pracy rodziny = osobach pełnozatrudnionych rodziny.
SE016	Czas pracy własny	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób nieopłaconych (głównie członków rodziny), wyrażony w godzinach.
SE020	Nakłady pracy najemnej	AWU	Nakłady pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych pracy = osobach pełnozatrudnionych.
SE021	Czas pracy najemnej	godz.	Czas pracy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego osób opłaconych gotówką lub w naturze, wyrażony w godzinach
SE025	Powierzchnia użytkowanych użytków rolnych	ha	Całkowity obszar ziemi użytkowanej rolniczo (użytków rolnych)=(UAA). Nie uwzględnia się powierzchni uprawy grzybów, ziemi dodzierżawionej na okres krótszy niż 1 rok, ziemi zalesionej i pozostałych gruntów (dróg, stawów, nieużytków, itp.). Na tą powierzchnię składa się: ziemia własna, ziemia dodzierżawiona na jeden rok lub dłużej,

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
			ziemia użytkowana na zasadzie udziału w zbiorze z właścicielem. Obejmuje ziemię rolniczą czasowo wyłączoną z uprawy z powodów technologicznych, a także ziemię czasowo wyłączoną z uprawy z powodu uczestnictwa w programie polityki rolnej.
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	Ziemia dzierżawiona przez posiadacza na podstawie umowy dzierżawnej na okres liczący co najmniej 1 rok (odpłatność regulowana w gotówce lub w naturze). Powierzchnia określana w hektarach (10.000 m ²).
SE035	Zboża	ha	Pszenica zwyczajna lub orkisz, pszenica twarda, żyto, jęczmień, owies, mieszanki zbożowe, ziarno kukurydzy, pozostałe zboża.
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	Strączkowe na nasiona, ziemniaki, buraki cukrowe, rośliny przyprawowe, oleiste i włókniste łącznie z nasionami, chmiel, tytoń, inne przemysłowe (łącznie z bawełną i trzciną cukrową).
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane na otwartej przestrzeni lub pod osłonami). Dotyczy powierzchni podstawowej, (nie uwzględnia się powierzchni wszystkich zbiorów, gdy praktykowane jest następstwo na tej samej powierzchni, w tym samym roku obrachunkowym).
SE050	Winnice	ha	Łącznie z młodymi nasadzeniami jeszcze nie plonującymi (bez szkółek).
SE054	Uprawy trwałe	ha	Sady owocowe i jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi), gaje oliwne, szkółki i inne trwałe uprawy (wiklina, sitowie, bambus). Łącznie z młodymi nasadzeniami i trwałymi uprawami pod osłonami. Bez winogron. SE054 = SE055 + SE060 + SE065
SE055	Sady	ha	Drzewa owocowe i krzewy jagodowe (łącznie z sadami tropikalnymi i subtropikalnymi).
SE060	Gaje oliwne	ha	Drzewa oliwne.
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	Uprawy wieloletnie pod osłonami, szkółki (łącznie ze szkółkami winorośli) i inne uprawy wieloletnie (wiklina, sitowie, bambus).
SE071	Uprawy pastewne	ha	Pastewne korzeniowe i kapustne, pozostałe uprawy pastewne, trawa krótkotrwała, łąki, pastwiska trwałe, pastwiska niskowartościowe.
SE072	Ugory rolnicze	ha	Ziemia rolnicza nie uprawiana z powodów technologicznych.

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE073	Ziemia odłogowana	ha	Ziemia wyłączona z uprawy w ramach obowiązkowego programu polityki rolnej i nie uprawiana. Do pozycji tej dodać należy jednak ziemię wyłączoną z uprawy rolniczej, na której posadzono rośliny przeznaczone na cele nieżywnościowe - np. na opał lub paliwo.
SE075	Lasy	ha	Obszary zadrzewione, lasy, plantacje topoli, łącznie ze szkółkami leśnymi. Obszar ten nie jest ujęty w pozycji „Powierzchnia użytków rolnych” (SE025).
SE080	Całkowita liczba sztuk przeliczeniowych zwierząt	LU	Średnioroczny stan: koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej i drobiu utrzymywanych w gospodarstwie rolnym, wyrażony w jednostkach przeliczeniowych zwierząt (LU) ⁴ . W tym stanie nie są uwzględniane roje pszczół, króliki i pozostałe zwierzęta. Zwierzęta nie będące własnością gospodarstwa rolnego, utrzymywane w gospodarstwie na podstawie umowy także ujęte są dla określenia rocznego stanu posiadania zwierząt.
SE085	Krowy mleczne	LU	Krowy (także samice bawole), które wycieliły się i są utrzymywane głównie dla produkcji mleka z przeznaczeniem do spożycia przez ludzi. Nie ujmuje się tu krów wybrakowanych.
SE090	Pozostałe bydło	LU	Pozostałe bydło (z wyjątkiem krów mlecznych).
SE095	Owce i kozy	LU	Matki kozie i pozostałe kozy, matki owcze i pozostałe owce.
SE100	Trzoda chlewna	LU	Prosięta, maciory, tuczniki i pozostała trzoda chlewna.
SE105	Drób	LU	Drób mięsny, kury nioski i pozostały drób.
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	Wielkość produkcji ziarna pszenicy zwyczajnej i orkisz z jednego hektara wyrażona w decytonach (100 kg).
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	Wielkość produkcji ziarna kukurydzy z jednego hektara wyrażona w decytonach (100 kg).

4 konie	:= 0,6	krowy mleczne	:= 1,0	loch	:= 0,5
cielęta	:= 0,4	krowy wybrakowane	:= 1,0	tuczniki	:= 0,3
cielęta < 1 rok	:= 0,4	krowy pozostałe	:= 0,8	trzoda pozostała	:= 0,3
byczki 1 – 2 lata	:= 0,6	matki kozie	:= 0,1	brojlery	:= 0,007
jałówki 1 – 2 lata	:= 0,6	kozy pozostałe	:= 0,1	kury nioski	:= 0,014
byki ≥ 2 lata	:= 1,0	matki owcze	:= 0,1	drób pozostały	:= 0,03
jałówki	:= 0,5	owce pozostałe	:= 0,1		
jałówki na tucz	:= 0,5	prosięta	:= 0,027		

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE120	Obsada zwierząt	LU/ha	Obsada zwierząt żywionych systemem wypasowym (przeżuwaczy) na 1 ha powierzchni paszowej. Suma średniej liczby jednostek przeliczeniowych (LU): bydła (bez cieląt opasowych) oraz owiec i kóz, przypadająca na 1 hektar roślin pastewnych uprawianych na użytkach rolnych. Do tej powierzchni zalicza się uprawy pastewne, ugory i ziemię wyłączoną czasowo z uprawy. Parametr obsady zwierząt jest obliczany tylko dla gospodarstw utrzymujących ten rodzaj zwierząt i posiadających uprawy pastewne (powierzchnię paszową).
SE125	Wydajność mleka	kg/krowę ⁵	Średnia produkcja mleka i przetworów z mleka (w ekwiwalencie mleka) w przeliczeniu na jedną krowę mleczną. Produkcja mleka obejmuje sprzedaż, przekazanie mleka do gospodarstwa domowego i zużycie mleka w gospodarstwie rolnym (skarmione przez zwierzęta). Gospodarstwa nie posiadające krów mlecznych wyłączone są z tej statystyki.

⁵ Stosuje się przelicznik 1 l = 1,031 kg.

Tabela 2.1-3 Wartość produkcji

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	c.u.	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. $SE131 = SE135 + SE206 + SE256$ Obejmuje: sprzedaż, przekazania do gospodarstwa domowego, zużycie na potrzeby gospodarstwa rolnego, zmianę stanu zapasów, wzrost wartości zwierząt wywołany zmianą cen a pomniejszona jest o zakup zwierząt.
SE135	Produkcja roślinna	c.u.	Obejmuje sprzedaż; zużycie wewnętrzne; przekazanie do gospodarstwa domowego i zmianę stanu zapasów (stan zapasów na koniec roku – stan zapasów na początek roku).
SE140	Zboża	c.u.	Dotyczy upraw na ziarno.
SE145	Rośliny białkowe	c.u.	Uprawiane na nasiona, bez upraw zbieranych na zielono jako pasza. Nie ujmuje się tu warzyw i soi.
SE150	Ziemniaki	c.u.	Wszystkie typy odmian - także ziemniaki wczesne i sadzeniaki.
SE155	Buraki cukrowe	c.u.	Dotyczy przede wszystkim korzeni. Nie ujmuje się wartości liści, natomiast uwzględnia się wartość wysłodków otrzymanych od cukrowni lub odsprzedanych przez rolnika do cukrowni.
SE160	Rośliny oleiste	c.u.	Rośliny oleiste i włókniste uprawiane na olej (bez bawełny).
SE165	Rośliny przemysłowe	c.u.	Chmiel, tytoń, inne uprawy przemysłowe (włącznie z ziołami, roślinami aromatycznymi i przyprawowymi, bawełną i trzciną cukrową oraz włóknistymi i konopiami uprawianymi na włókno).
SE170	Warzywa i kwiaty	c.u.	Świeże warzywa, melony, truskawki, kwiaty i rośliny ozdobne (uprawiane na otwartej przestrzeni lub pod osłonami). Tu uwzględniona jest też wartość produkcji grzybów (mimo tego że powierzchnia uprawy grzybów nie jest uwzględniona w pozycji SE046).
SE175	Owoce	c.u.	Owoce z drzew i krzewów uprawianych na otwartej przestrzeni razem (łącznie z owocami tropikalnymi, winogronami i oliwkami).
SE180	Owoce cytrusowe	c.u.	Pomarańcze, nektarynki i mandarynki, klementynki, cytryny i inne owoce cytrusowe.
SE185	Wina i winogrona	c.u.	Winogrona spożywcze, winogrona do produkcji win jakościowych i stołowych, różne produkty z winogron (moszcz z winogron itp.) wino, produkty uboczne z produkcji wina, rodzyunki.
SE190	Oliwki i olej z oliwek	c.u.	Oliwki jadalne, oliwki do produkcji oleju, olej i produkty uboczne z produkcji oleju z oliwek.
SE195	Powierzchnia paszowa	c.u.	Rośliny pastewne korzeniowe i kapustne, inne uprawy pastewne, trawa krótkotrwąca, łąki, trwałe pastwiska, pastwiska niskowartościowe. Tu wchodzi także produkcja z ugorów i odłogów (o ile taka występuje w gospodarstwie).
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	c.u.	Nasiona i sadzonki (traw, roślin polowych i ogrodniczych bez zbóż, białkowych, ziemniaków i roślin oleistych), inne uprawy polowe (nie ujęte w wyszczególnionych pozycjach), uprawy trwałe rosnące pod osłonami nie uwzględnione w SE170. Tu wlicza się także przyrost wartości młodych plantacji wieloletnich (do wejścia w plonowanie). Ustala się go na podstawie kosztów wniesionych.

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE206	Produkcja zwierzęca	c.u.	Produkcja obejmuje wartości produkcji żywca oraz wartość produktów pochodzenia zwierzęcego. Produkcja zwierzęca obejmuje sprzedaż, zmianę wartości zwierząt w roku obrachunkowym i przekazanie do gospodarstwa domowego. Pomniejsza się ją o zakup zwierząt. Rachunek jest przeprowadzany dla koniowatych, bydła, owiec, kóz, trzody chlewnej, drobiu i pozostałych zwierząt. Zmiana wartości zwierząt stada obrotowego obejmuje stan na koniec roku pomniejszony o stan na początek roku. W przypadku zwierząt stada podstawowego szacuje się także zmianę wartości zwierząt z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Produkcja produktów zwierzęcych obejmuje sprzedaż, przekazanie do gospodarstwa domowego, zużycie wewnętrzne i zmianę zapasów w roku obrachunkowym (stan na koniec roku pomniejszony o stan na początek roku). Do produktów zwierzęcych zalicza się: mleko i produkty z mleka krów, owiec i kóz; wełnę; jaja kurze; inne produkty zwierzęce (przychody z krycia, obornik, jaja innych ptaków itp.); a także wpływy z usługowego odchowu zwierząt oraz z miodu.
SE211	Zmiana wartości zwierząt stada podstawowego	c.u.	Zmiana wartości zwierząt stada podstawowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym. Parametr ten umożliwia pominięcie wpływu zmian cen zwierząt stada podstawowego na wartość produkcji w danym roku.
SE216	Mleko krowie i produkty z mleka krowiego	c.u.	W tej pozycji ujęta jest wartość produktów pomniejszona o odpowiednie opłaty współodpowiedzialnościowe, (jeśli występują), lecz bez opłat karnych za nieprawidłową realizację kwoty mlecznej. Te opłaty są ewidencjonowane jako ujemne dopłaty bezpośrednie do produkcji mleka.
SE220	Wołowina i cielęcina	c.u.	Obejmuje produkcję i zmianę wartości zwierząt {zmianę wartości stada obrotowego (wartość na koniec roku – wartość na początek roku) oraz zmianę wartości zwierząt stada podstawowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym}.
SE225	Wieprzowina	c.u.	Obejmuje produkcję i zmianę wartości zwierząt {zmianę wartości stada obrotowego (wartość na koniec roku – wartość na początek roku) oraz zmianę wartości zwierząt stada podstawowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym}.
SE230	Owce i kozy	c.u.	Obejmuje produkcję i zmianę wartości zwierząt {zmianę wartości stada obrotowego (wartość na koniec roku – wartość na początek roku) oraz zmianę wartości zwierząt stada podstawowego z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym}.
SE235	Mięso drobiowe	c.u.	Obejmuje produkcję i zmianę wartości zwierząt stada obrotowego (wartość na koniec roku – wartość na początek roku)
SE240	Jaja	c.u.	W pozycji tej chodzi o jaja wszystkich gatunków drobiu (bez jaj strusich, które wraz z innymi produktami z tych zwierząt wchodzi do pozycji SE251).
SE245	Mleko owcze i kozie	c.u.	Także produkty pochodne po przeliczeniu na kg mleka.

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	c.u.	Pozycja ta obejmuje: żywiec koński i inne zwierzęta nie wymienione wyżej – np.: króliki, roje pszczele, zwierzęta futerkowe, ryby, strusie itp. (z uwzględnieniem zmiany wartości zwierząt stada obrotowego i podstawowego), a także wełnę i pozostałe produkty pochodzenia zwierzęcego (np. obornik czy mleko innych zwierząt), a także przychody z krycia i przychody z usługowego odchowu zwierząt. Zmiana wartości stada podstawowego koni z tytułu zmiany cen jednostkowych w roku obrachunkowym też wliczana jest do tej pozycji.
SE256	Pozostała produkcja	c.u.	Do pozycji tej należą: czynsz za wydzierżawioną ziemię w stanie gotowym do siewu, przychody z okazjonalnego przekazania powierzchni paszowej, produkty z lasu, świadczenie usług, wynajem sprzętu, odsetki od aktywów obrotowych niezbędnych do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego, przychody z agroturystyki, przychody dotyczące wcześniejszych lat obrachunkowych, pozostałe produkty i przychody (np. wytworzenie aktywów trwałych).
SE260	Przekazanie do gospodarstwa domowego	c.u.	Wartość produktów roślinnych i zwierzęcych przekazanych do gospodarstwa domowego posiadacza gospodarstwa rolnego. Wartość ta stanowi część produkcji ogółem.
SE265	Zużycie wewnętrzne	c.u.	Wartość produktów roślinnych wytworzonych i zużytych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego dla uzyskania innego produktu rolniczego. Dotyczy to głównie produktów roślinnych służących jako pasza dla zwierząt utrzymywanych w gospodarstwie a także nasion i sadzeniaków wytworzonych i zużytych w gospodarstwie rolnym. Te produkty są uwzględnione w rachunku produkcji ogółem. Stanowią one istotną pozycję w kosztach pasz i nasion.

Tabela 2.1-4 Koszty

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE315	Pasza dla zwierząt żywionych w systemie wypasowym, wytworzona w gospodarstwie rolnym	c.u.	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, ale bez mleka wyssanego przez cielęta) i skarmione przez zwierzęta żywione w systemie wypasowym.
SE325	Pasza dla zwierząt ziarnożernych (trzody chlewnej i drobiu) wytworzona w gospodarstwie rolnym	c.u.	Produkty potencjalnie towarowe wytworzone w gospodarstwie rolnym (łącznie z mlekiem, ale bez mleka wyssanego przez cielęta) i skarmione przez zwierzęta ziarnożerne.
SE270	Koszty ogółem	c.u.	Obejmują koszty bezpośrednie, koszty ogólnogospodarcze, amortyzację i koszt czynników zewnętrznych. Ujęte są tu koszty dotyczące działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego poniesione na produkcję uzyskaną w roku obrachunkowym. Uwzględnione są nakłady produktów potencjalnie towarowych wytworzonych w gospodarstwie rolnym i zużytych w ramach działalności operacyjnej - do celów produkcyjnych (nasiona i sadzonki oraz pasza dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i dla ziarnożerców). Obornik nie jest traktowany jako produkt potencjalnie towarowy i nie jest uwzględniany w tej pozycji. Przy obliczaniu Wyników Standardowych FADN, podatki gospodarstwa rolnego i inne opłaty nie są włączone do kosztów ogółem, lecz uwzględniane są przy obliczaniu sald dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej i inwestycyjnej. Podatki od dochodów osobistych rolnika nie są uwzględniane w rachunkach FADN.
SE281	Koszty bezpośrednie	c.u.	Obejmują koszty bezpośrednie produkcji roślinnej (nasiona i sadzonki, nawozy, środki ochrony roślin, inne koszty bezpośrednie produkcji roślinnej), koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej (pasza dla zwierząt żywionych systemem wypasowym i dla zwierząt ziarnożernych, inne koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej) oraz koszty bezpośrednie gospodarki leśnej.
SE275	Zużycie pośrednie	c.u.	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych w gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym.
SE285	Nasiona i sadzonki	c.u.	Odnoszące się do upraw rolniczych i ogrodniczych. Nowe nasadzenia plantacji trwałych i drzewostanu leśnego zalicza się do działalności inwestycyjnej a nie do kosztów bieżących.
SE295	Nawozy	c.u.	Zakupione nawozy i materiały poprawiające jakość ziemi (bez materiałów zużytych w produkcji leśnej).
SE300	Środki ochrony roślin	c.u.	Środki ochrony roślin, pułapki i chwytki, urządzenia płoszące ptaki, osłony przeciw gradowe, ochrona przeciwmrozowa itp. (bez środków zużytych w gospodarce leśnej).

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	c.u.	Obejmują: analizy gleby, zakup upraw na pniu, czynsz za ziemię uprawną wydzierżawioną na okres krótszy niż 1 rok, zakup płodów roślinnych (winogron itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży płodów roślinnych itp.
SE310	Pasze dla zwierząt żywionych systemem wypasowym	c.u.	Koszty pasz treściwych (włącznie z lizawkami mineralnymi i środkami konserwującymi), zakup pasz objętościowych, opłaty za wypas na wspólnych pastwiskach, koszty usługowego odchowu zwierząt, czynsz za dodzierżawioną powierzchnię paszową dla koni, bydła, owiec i kóz, nie zaliczoną do użytków rolnych (UAA).
SE320	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu	c.u.	Pasza dla trzody chlewnej i drobiu – wszystkie rodzaje (własna i obca).
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	c.u.	Opłaty za usługi weterynaryjne i koszty inseminacji, koszty analiz mleka, okazjonalne zakupy produktów pochodzenia zwierzęcego (mleko itp.), koszty dotyczące przygotowania produktów do sprzedaży, koszty przechowywania, koszty sprzedaży produktów zwierzęcych itp.
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	c.u.	Nawozy, materiały ochronne, drobne koszty bezpośrednie. Koszty pracy najemnej, usług i maszyn nie są tu włączone. Są one wykazane w innych - odpowiednich rodzajowo pozycjach kosztowych.
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	c.u.	Koszty zaopatrzeniowe związane z działalnością operacyjną, lecz nieuznane za koszty bezpośrednie działalności operacyjnej.
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	c.u.	Koszty bieżącego utrzymania sprzętu (i zakupu małowartościowych narzędzi), koszty ponoszone na samochody osobowe, bieżące utrzymanie budynków i urządzeń melioracyjnych, ubezpieczenie budynków. Naprawy główne (remonty kapitalne) zaliczane są do inwestycji (działalność inwestycyjna)
SE345	Energia	c.u.	Paliwa silnikowe i oleje smarne, energia elektryczna, paliwa grzewcze (opał).
SE350	Usługi	c.u.	Koszty pracy wykonanej w ramach kontraktów oraz koszt wynajmu (zaangażowania) maszyn.
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	c.u.	Woda, ubezpieczenia (bez ubezpieczeń budynków i wypadków przy pracy, odpowiedzialności cywilnej) oraz inne koszty pośrednie powstałe w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego (np.: opłaty za usługi rachunkowości, opłaty telefoniczne itp.)
SE360	Amortyzacja	c.u.	Amortyzacja środków trwałych własnych wycenionych według wartości odtworzeniowej. W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej. Amortyzacja dotyczy: plantacji wieloletnich, budynków

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
			i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi i aktywów obrotowych.
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	c.u.	Wynagrodzenie za poniesione nakłady (pracy, ziemi i kapitału), które nie są zasobami należącymi do posiadacza. Do nich zaliczają się: wynagrodzenia za pracę, czynsze i odsetki.
SE370	Wynagrodzenia	c.u.	Wynagrodzenia i ubezpieczenia społeczne (ubezpieczenie pracy) osób pobierających wynagrodzenia. Kwoty otrzymane przez pracowników zaliczonych do pracowników nieopłacanych (wynagrodzenia niższe aniżeli normalne płace) nie są uwzględniane.
SE375	Czynsze	c.u.	Czynsze za dodzierżawę ziemi rolniczej, budynków i koszty opłat dzierżawnych.
SE380	Odsetki	c.u.	Odsetki i opłaty finansowe płacone za kredyty zaciągnięte w celu zakupu ziemi, budynków, maszyn i wyposażenia, zwierząt oraz materiałów. Odsetki i opłaty finansowe za zobowiązania. Otrzymane dopłaty do odsetek muszą być odjęte.

Tabela 2.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	c.u.	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są uwzględniane w tej pozycji.
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	c.u.	Wszystkie dopłaty do produkcji roślinnej, łącznie z płatnościami wyrównawczymi (płatnościami obszarowymi i dopłatami za odłogowanie ziemi).
SE611	Dopłaty wyrównawcze	c.u.	Kwoty wypłacone producentom zbóż, roślin oleistych i białkowych, w związku z obniżeniem cen dokonanych w ramach reformy WPR.
SE612	Dopłaty za odłogowanie	c.u.	Kwoty dopłat otrzymane przez producentów COP, zobowiązanych do odłogowania części posiadanej przez nich ziemi. Ta powierzchnia ziemi może być wykorzystana do uprawy określonych roślin na cele nieżywnościowe.
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	c.u.	Wszelkie pozostałe dopłaty do upraw polowych, ogrodniczych i plantacji wieloletnich.
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	c.u.	Wszelkie dopłaty do zwierząt i do produktów pochodzenia zwierzęcego.
SE616	Dopłaty do produkcji mleka	c.u.	Kwota dopłat do produkcji mleka pomniejszona o kwotę obowiązujących opłat z tytułu współodpowiedzialności za gospodarowanie kwotą mleczną.
SE617	Dopłaty do pozostałego bydła	c.u.	Wszelkie dopłaty uzyskiwane z tytułu chowu bydła innego niż krowy mleczne, np. premie za cielęta płci męskiej, premie za młode byczki, premie za krowy mamki, itp.

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	c.u.	Poza dopłatami do matek owczych i kozich, uwzględnione są dopłaty do produktów wytwarzanych z mleka koziego i owczego.
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	c.u.	Wszelkie inne dopłaty do zwierząt i do produktów pochodzenia zwierzęcego (obejmuje kwoty dotyczące różnych wspieranych rodzajów produkcji zwierzęcej – mleka, wołowiny i cielęciny, owiec i kóz – w sytuacji kiedy otrzymanych kwot dopłat nie można przypisać do określonej działalności z powodu braku odpowiednio szczegółowych danych.
SE620	Pozostałe dopłaty	c.u.	Pozostałe dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa, w szczególności odnoszące się do produkcji leśnej, agroturystyki, programów rolno-środowiskowych, zalesiania i pomocy strukturalnej. Ujmowane są w tej pozycji także granty i dopłaty do szkód oraz wyjątkowe dopłaty (agromonetarne refundacje itp.)
SE 621	Dopłaty rolno-środowiskowe	c.u.	O ile występują w gospodarstwie.
SE 622	Dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji (LFA)	c.u.	O ile występują w gospodarstwie.
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	c.u.	Wszelkie dopłaty do kosztów i nakładów poniesionych w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego.
SE630	Płatności „Decoupled”	c.u.	Jednolite płatności obszarowe oraz dodatkowe płatności.

Tabela 2.1-6 Salda dopłat i podatków

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE600	Saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego.
SE605	Dopłaty (z wyłączeniem dopłat do inwestycji)	c.u.	Dopłaty do działalności operacyjnej (bez dopłat do inwestycji). Dopłaty do odsetek i płatności za zaprzestanie działalności rolniczej nie są ujmowane. Ewidencja danych rachunkowych odbywa się na podstawie przyznanych należności a nie uzyskanych płatności. Ma to na celu uzyskanie spójnego wyniku dla określonego roku obrachunkowego, biorąc pod uwagę produkcję, koszty i dopłaty.
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem dopłat do inwestycji)	c.u.	Zasadą podstawową, odnoszącą się do wszystkich zapisów jest ewidencja danych według wartości netto (bez VAT). Ta zasada nie stwarza kłopotu w przypadku gdy posiadacz jest podatnikiem VAT na zasadach ogólnych. W przypadku gdy obowiązuje system rolniczy, różne kwoty VAT powinny być ewidencjonowane w taki sposób aby przy obliczaniu

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
			wyników, wszelkie korzyści z uczestnictwa w krajowym systemie VAT dla rolnictwa mogły zostać uwzględnione. Saldo VAT dla działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oblicza się po odjęciu od kwoty VAT należnego od sprzedaży zwrotu ryczałtowej kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach).
SE390	Podatki	c.u.	Podatki i inne opłaty gospodarstwa rolnego (bez VAT i podatków osobistych posiadacza gospodarstwa rolnego), a także podatki i inne opłaty od ziemi i budynków.
SE405	Saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji	c.u.	Dopłaty i podatki nie mające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i premii za zaprzestanie produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną).
SE406	Dopłaty do inwestycji	c.u.	O ile występują w gospodarstwie.
SE407	Dopłaty za wycofanie się z produkcji mleka	c.u.	Ta premia może być wypłacana w postaci kwoty ryczałtowej lub rozpisana w okresie obejmującym wiele lat.
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	c.u.	Przy obliczaniu dochodu jest ważne aby kwota tego podatku była ujmowana rozdzielnie od całkowitego salda VAT. VAT naliczony w ramach działalności inwestycyjnej stanowi dużą kwotę, która nie ma związku z produkcją danego roku obrachunkowego. Zatem gdyby ta kwota została uwzględniona w rachunku salda VAT, to nastąpiłoby zdeformowanie kwoty salda dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, a w rezultacie zdeformowanie rachunku wyników.

Tabela 2.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE131	Produkcja ogółem	c.u.	Suma wartości produkcji: roślinnej, zwierzęcej i pozostałej. Obejmuje: sprzedaż, zużycie produktów roślinnych i zwierzęcych oraz zwierząt, zmianę stanu zapasów produktów roślinnych i zwierzęcych; zmianę wartości zwierząt pomniejszoną o zakup zwierząt oraz produkcję szeregu produktów nierolniczych.
SE275	Zużycie pośrednie	c.u.	Obejmuje koszty bezpośrednie (z uwzględnieniem produktów wytworzonych we własnym gospodarstwie rolnym) oraz koszty ogólnogospodarcze towarzyszące działalności operacyjnej w roku obrachunkowym.
SE600	Saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej	c.u.	Dopłaty i podatki mające związek z działalnością operacyjną w roku obrachunkowym. Saldo dopłat i podatków w ramach działalności operacyjnej obejmuje dopłaty i saldo VAT z działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego.
SE410	Wartość dodana brutto gospodarstwa rolnego	c.u.	Obejmuje produkcję ogółem pomniejszoną o zużycie pośrednie, a następnie skorygowaną o saldo dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej.
SE360	Amortyzacja	c.u.	W rachunku wyników pozycja amortyzacji środków trwałych odnosi się do całego roku obrachunkowego. Kwota amortyzacji jest ustalana na podstawie wartości odtworzeniowej środków trwałych. Amortyzacja dotyczy plantacji wieloletnich, budynków i wyposażenia trwałego, urządzeń melioracyjnych, maszyn i narzędzi. Nie oblicza się amortyzacji w przypadku ziemi i aktywów obrotowych.
SE415	Wartość dodana netto gospodarstwa rolnego	c.u.	Opłata za zaangażowanie trwałych czynników produkcji do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, bez względu na ich status własnościowy (obce lub własne). Ten parametr jest odpowiedni do porównań gospodarstw posiadających różną strukturę własnościową zaangażowanych czynników produkcji. Oblicza się go przez odjęcie amortyzacji od wartości dodanej brutto.
SE365	Koszt czynników zewnętrznych	c.u.	Opłata za nakłady obcych czynników produkcji obejmuje wynagrodzenia siły roboczej, czynsze i odsetki.
SE405	Saldo dopłat i podatków dotyczących inwestycji	c.u.	Dopłaty i podatki nie mające związku z działalnością operacyjną gospodarstwa rolnego w roku obrachunkowym. Saldo to oblicza się poprzez odjęcie od kwoty dopłat do działalności inwestycyjnej i premii za zaprzestanie produkcji mleka kwoty VAT naliczonego (zapłaconego przy zakupach mających związek z działalnością inwestycyjną).
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	c.u.	Opłata za zaangażowanie własnych czynników produkcji do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz opłata za ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym (strata lub zysk). Dochód ten oblicza się przez odjęcie salda dopłat i podatków dotyczących inwestycji oraz kosztu czynników zewnętrznych od wartości dodanej netto.

Tabela 2.1-8 Dochód na osobę

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE425	Wartość dodana netto	c.u./ AWU	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną (jednostkę przeliczeniową pracy). [SE415 / SE010]
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	c.u./ FWU	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną rodziny (jednostkę przeliczeniową pracy rodziny). [SE420 / SE015]

Tabela 2.1-9 Bilans na stan końcowy roku obrachunkowego

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE436	Aktywa ogółem	c.u.	Obejmuje tylko aktywa stanowiące własność posiadacza. Aktywa ogółem obejmują aktywa trwałe i aktywa bieżące.
SE441	Aktywa trwałe	c.u.	Aktywa trwałe obejmują ziemię rolniczą, budynki gospodarstwa rolnego, nasadzenia leśne oraz maszyny i urządzenia, a także zwierzęta stada podstawowego.
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	c.u.	Obejmuje ziemię rolniczą, urządzenia melioracyjne, uprawy trwałe, kwoty i inne przypisane prawa (włącznie z kosztami nabycia) oraz ziemię leśną. Kwoty produkcyjne (i inne przypisane prawa) uzyskane bezpłatnie nie są wyceniane w bilansie (ewidencjonowana jest tylko ich sprzedaż).
SE450	Budynki	c.u.	Budynki i trwałe ich wyposażenie należące do posiadacza.
SE455	Maszyny i urządzenia	c.u.	Maszyny, ciągniki, samochody osobowe i ciężarówki, sprzęt nawadniający (bez sztuk o małej wartości bądź wykorzystywanych tylko w ciągu jednego roku).
SE460	Zwierzęta stada podstawowego	c.u.	Do stada podstawowego zalicza się: jałówki cielne, krowy mleczne, inne krowy w okresie rozrodu, matki kozie i owcze oraz lochy.
SE465	Aktywa bieżące	c.u.	Aktywa bieżące obejmują zwierzęta stada obrotowego oraz kapitał obrotowy (zapasy produktów rolnych i pozostałe aktywa obrotowe).
SE470	Zwierzęta stada obrotowego	c.u.	Tu uwzględnia się wartość wszystkich zwierząt produkcyjnych (poza zwierzętami stada podstawowego).
SE475	Zapasy produktów rolniczych	c.u.	Tu ujmuje się wartość wszystkich produktów pochodzenia roślinnego i zwierzęcego - bez młodych (nieowocujących) plantacji.
SE480	Pozostałe aktywa obrotowe	c.u.	Ujmowane są w tej pozycji: wartość upraw na pniu, udziały gospodarstwa rolnego w jednostkach rolniczych, kwoty należności krótkoterminowych, stan gotówki w kasie i w banku (kwota niezbędna do bieżącego funkcjonowania gospodarstwa rolnego).
SE485	Zobowiązania ogółem	c.u.	Obejmują wartość wszystkich pozostających do spłaty zobowiązań długo-, średnio- i krótkoterminowych.
SE490	Kredyty długo- i średnioterminowe	c.u.	Ujmowane są tu kredyty zaciągnięte na okres dłuższy niż jeden rok.
SE495	Kredyty krótkoterminowe	c.u.	Ujmowane są tu kredyty zaciągnięte na okres krótszy niż jeden rok oraz inne zobowiązania finansowe.

Tabela 2.1-10 Wskaźniki finansowe

Symbol	Zmienna	J.m.	Sposób obliczenia, uwagi
SE501	Kapitał własny	c.u.	Odzwierciedla wartość aktywów ogółem pomniejszoną o wartość zobowiązań ogółem.
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	c.u.	Odzwierciedla wartość kapitału własnego na koniec roku obrachunkowego pomniejszoną o wartość kapitału własnego na początek roku obrachunkowego.
SE510	Średnia wartość kapitału gospodarstwa rolnego	c.u.	Odzwierciedla średnią arytmetyczną wartości kapitału pracującego na koniec roku obrachunkowego i wartości kapitału pracującego na początek roku obrachunkowego. Na wartość kapitału pracującego składa się wartość: zwierząt, upraw trwałych, urządzeń melioracyjnych, budynków, maszyn i urządzeń oraz kapitału obrotowego. Nie są ujmowane kwoty i inne prawa, które nigdy nie mogą być oddzielane od wartości ziemi. Parametr ten obliczany jest tylko w sytuacji, gdy wartość ziemi jest rejestrowana rozdzielnie od wartości budynków.
SE516	Inwestycje brutto	c.u.	Inwestycje brutto to wartość zakupionych i wytworzonych środków trwałych pomniejszona o wartość sprzedanych oraz przekazanych nieodpłatnie środków trwałych w roku obrachunkowym.
SE521	Inwestycje netto	c.u.	Inwestycje netto to wartość zakupionych i wytworzonych środków trwałych, pomniejszona o wartość sprzedanych oraz przekazanych nieodpłatnie środków trwałych w roku obrachunkowym oraz pomniejszona o obliczoną dla roku obrachunkowego wartość amortyzacji.
SE526	Cash Flow I ⁶	c.u.	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności w ramach działalności operacyjnej. Obejmuje przychody pomniejszone o wydatki w roku obrachunkowym w ramach działalności operacyjnej. Nie są uwzględnione operacje dotyczące działalności inwestycyjnej oraz finansowej (zaciąganie kredytów i spłata rat). Ten parametr jest zbliżony do parametru obliczanego przez EUROSTAT na podstawie danych makroekonomicznych.
SE530	Cash Flow II ⁷	c.u.	Ukazuje zdolność gospodarstwa rolnego do samofinansowania swojej działalności i tworzenia oszczędności. Jest to sprzedaż produktów powiększona o inne przychody i o sprzedaż zwierząt a pomniejszona o wydatki kosztowe i zakup zwierząt. Do tego dodane są: - o dopłaty dotyczące działalności operacyjnej pomniejszone o podatki gospodarstwa rolnego, - o saldo VAT (z wszystkich działalności) - o dopłaty dotyczące inwestycji pomniejszone o podatki od inwestycji, - o sprzedaż aktywów trwałych pomniejszona o zakup aktywów trwałych, - o stan kredytów na koniec roku pomniejszony o stan kredytów na początek roku

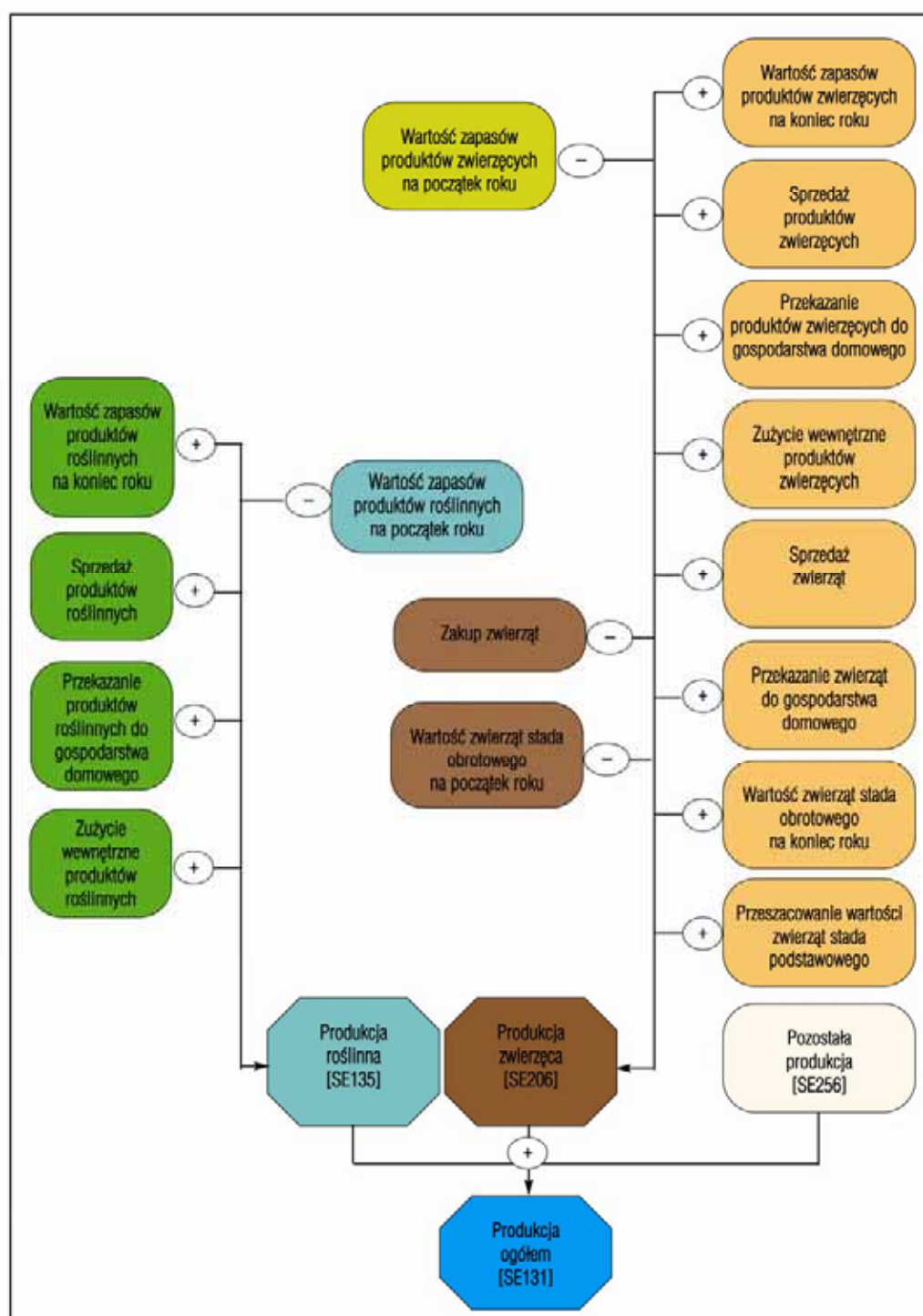
⁶ Patrz także schemat 9.

⁷ Tamże.

2.2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych

W tym rozdziale zamieszczone są schematy obliczania podstawowych parametrów ekonomicznych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”. Schematy opracowano na podstawie materiałów zamieszczonych na stronie internetowej pod adresem: http://europa.eu.int/comm/agriculture/rica/index_en.cfm.

Schemat 1. Sposób rachunku wartości produkcji ogółem

Schemat 1 ilustruje sposób obliczenia wartości produkcji ogółem uzyskanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Składa się na nią wartość produkcji roślinnej, wartość produkcji zwierzęcej i wartość pozostałej produkcji.

W rachunku produkcji uwzględniana jest sprzedaż produktów, zmiana stanu zapasów, zużycie wewnętrzne i przekazanie do gospodarstwa domowego. Dzięki takiemu podejściu uzyskuje się pełne odzwierciedlenie obrotu produktami gotowymi – transakcje rynkowe, przekazania nieodpłatne oraz transfery produktów w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Wartość zużycia wewnętrznego produktów potencjalnie towarowych jest obojętna dla poziomu określonych nadwyżek ekonomicznych, gdyż znajduje się ona po obu stronach rachunku (produkcyjnej i kosztowej).

Schemat 2. Sposób obliczania szacunkowej zmiany wartości zwierząt stada podstawowego

$$\text{REGIDX}n = \frac{\frac{W_{kn}}{L_{kn}}}{\frac{W_{pn}}{L_{pn}}}$$

$$\text{LVVAL}n = \left(\frac{W_{kn}}{\text{REGIDX}n} - W_{pn} \right) \times \frac{(1 + \text{REGIDX}n)}{2}$$

gdzie:

REGIDX - index cen;

W_k - wartość na koniec roku obrachunkowego;

n - grupa zwierząt;

L_k - liczba zwierząt na koniec roku obrachunkowego;

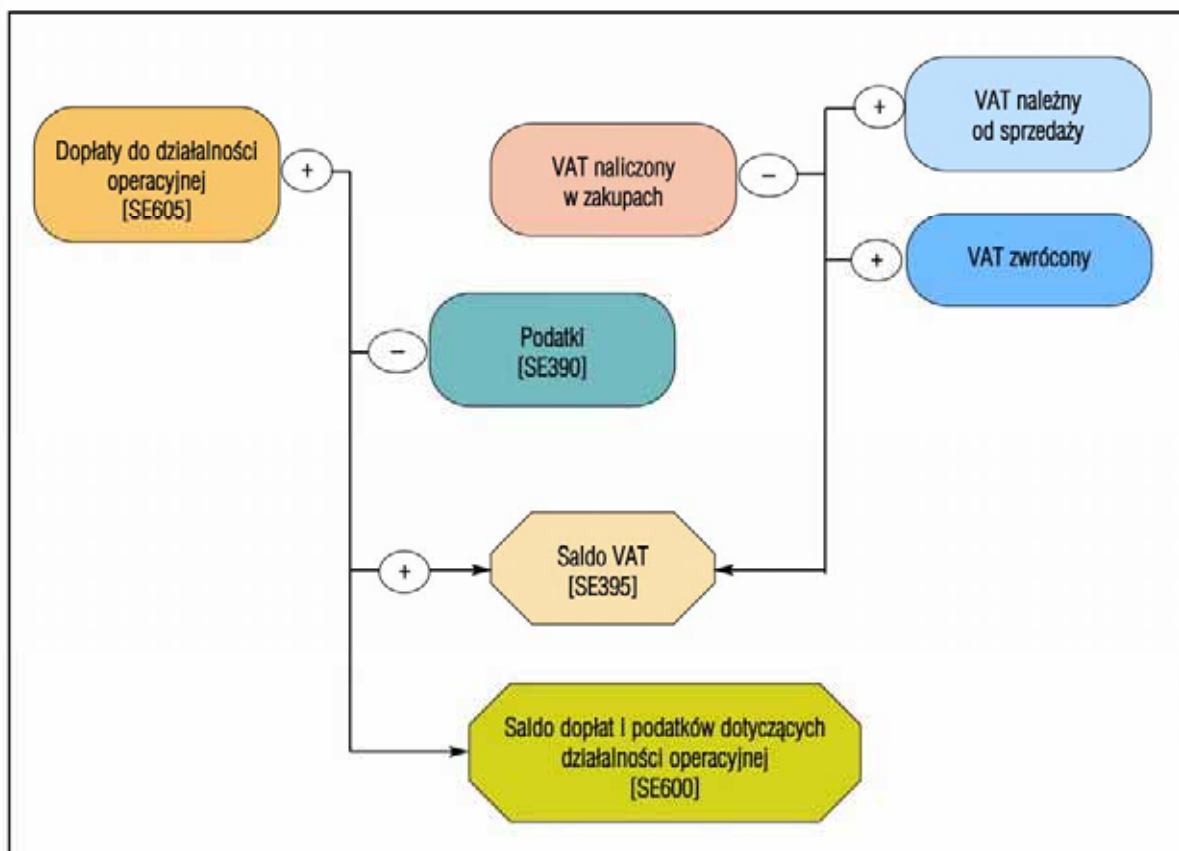
W_p - wartość na początek roku obrachunkowego;

L_p - liczba zwierząt na początek roku obrachunkowego;

LWAL - zmiany wartości zwierząt.

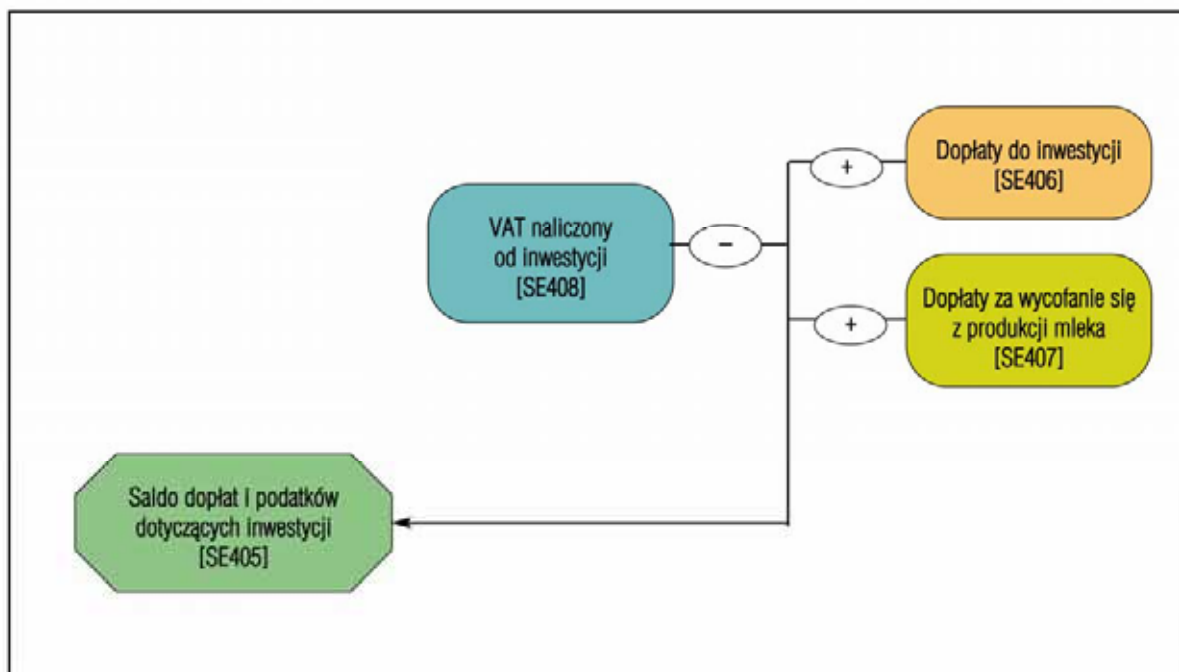
W rachunku wartości produkcji zwierzęcej uwzględniona jest szacunkowa zmiana wartości zwierząt stada podstawowego, spowodowana zmianą cen w roku obrachunkowym. Wartość przeszacowania zwierząt stada podstawowego została wyodrębniona jako zmienna systemowa SE211. Umożliwia to uznaniowe pominięcie tego składnika w rachunku wartości produkcji i następnie określonych nadwyżek ekonomicznych. Ponadto w rachunku wartości produkcji zwierzęcej odejmowana jest wartość zakupionych zwierząt, dzięki czemu rachunek wyników obrazuje zrealizowaną produkcję własną. Z tego też powodu wartość zakupionych zwierząt nie znajduje się w strukturze kosztów gospodarstwa rolnego.

Schemat 3. Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej

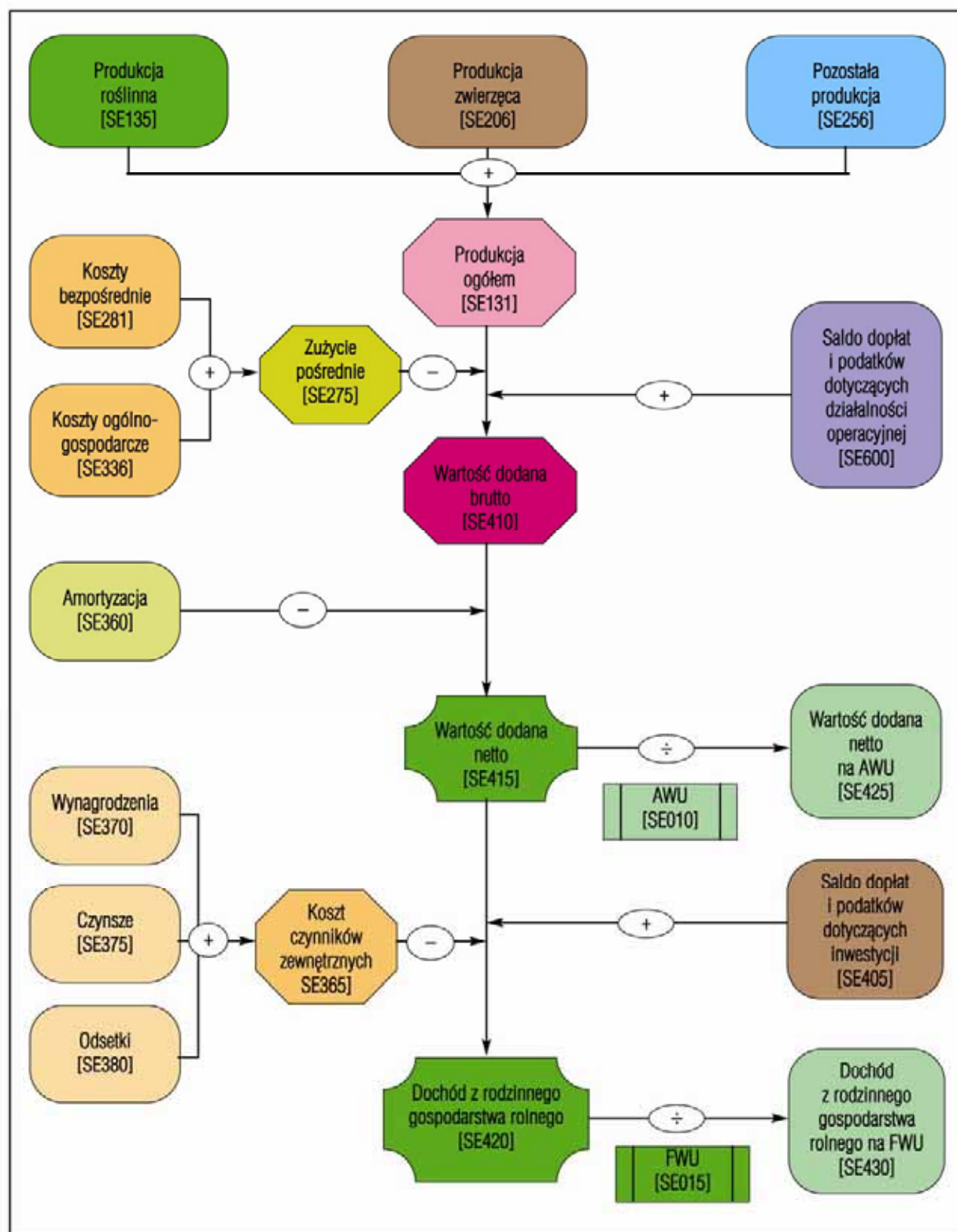
Podatki należne z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego i prowadzonej działalności rolniczej (patrz: Tabela 2.1-4), pominięte są w grupie kosztów (pozycja zużycie pośrednie). Podatki te są uwzględnione w rachunku salda rozliczeń z budżetami (patrz: Tabela 2.1-6 oraz Schemat 3). Dzięki takiemu grupowaniu możliwe jest określenie poziomu transferów wartości dodanej pomiędzy gospodarstwem rolnym, a innymi sektorami gospodarki narodowej. Wartość ujemna zmiennej SE600 oznacza transfer środków pieniężnych poza gospodarstwo rolne.

Schemat 4. Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących inwestycji

Saldo to wpływa na wielkość zrealizowanego dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dodatnia wartość tego salda wskazuje na wsparcie przez budżet działalności inwestycyjnej gospodarstwa rolnego.

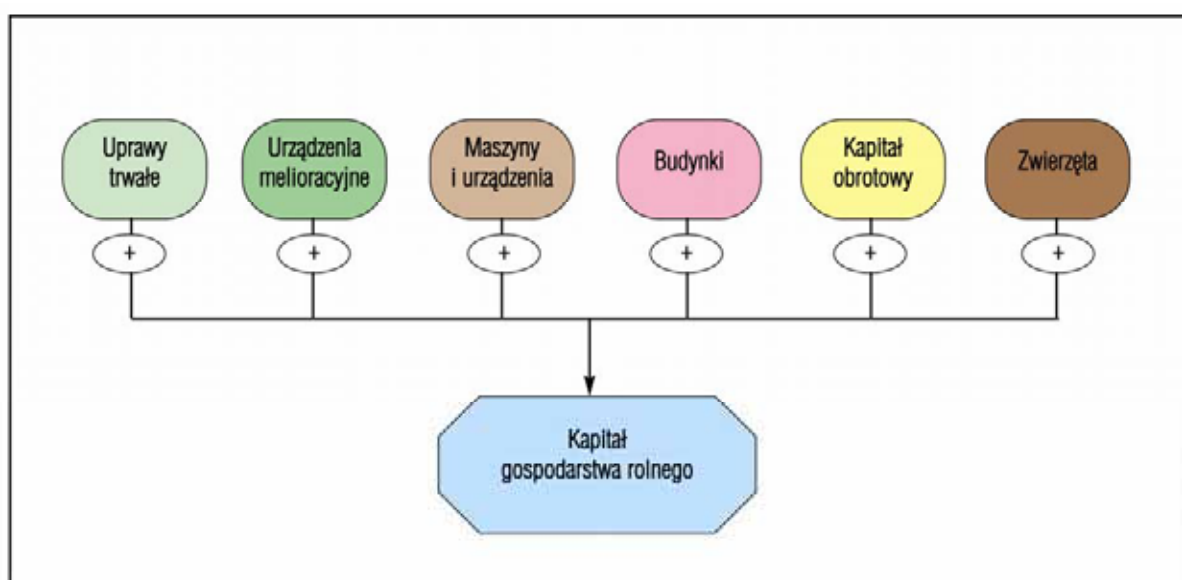
Schemat 5. Sposób obliczania dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego

Schemat 5 przedstawia sposób obliczenia poszczególnych kategorii nadwyżek ekonomicznych. Pierwszą nadwyżką jest wartość dodana brutto gospodarstwa rolnego. Oblicza się ją poprzez odjęcie zużycia pośredniego od produkcji ogółem i dodanie salda dopłat i podatków dotyczących

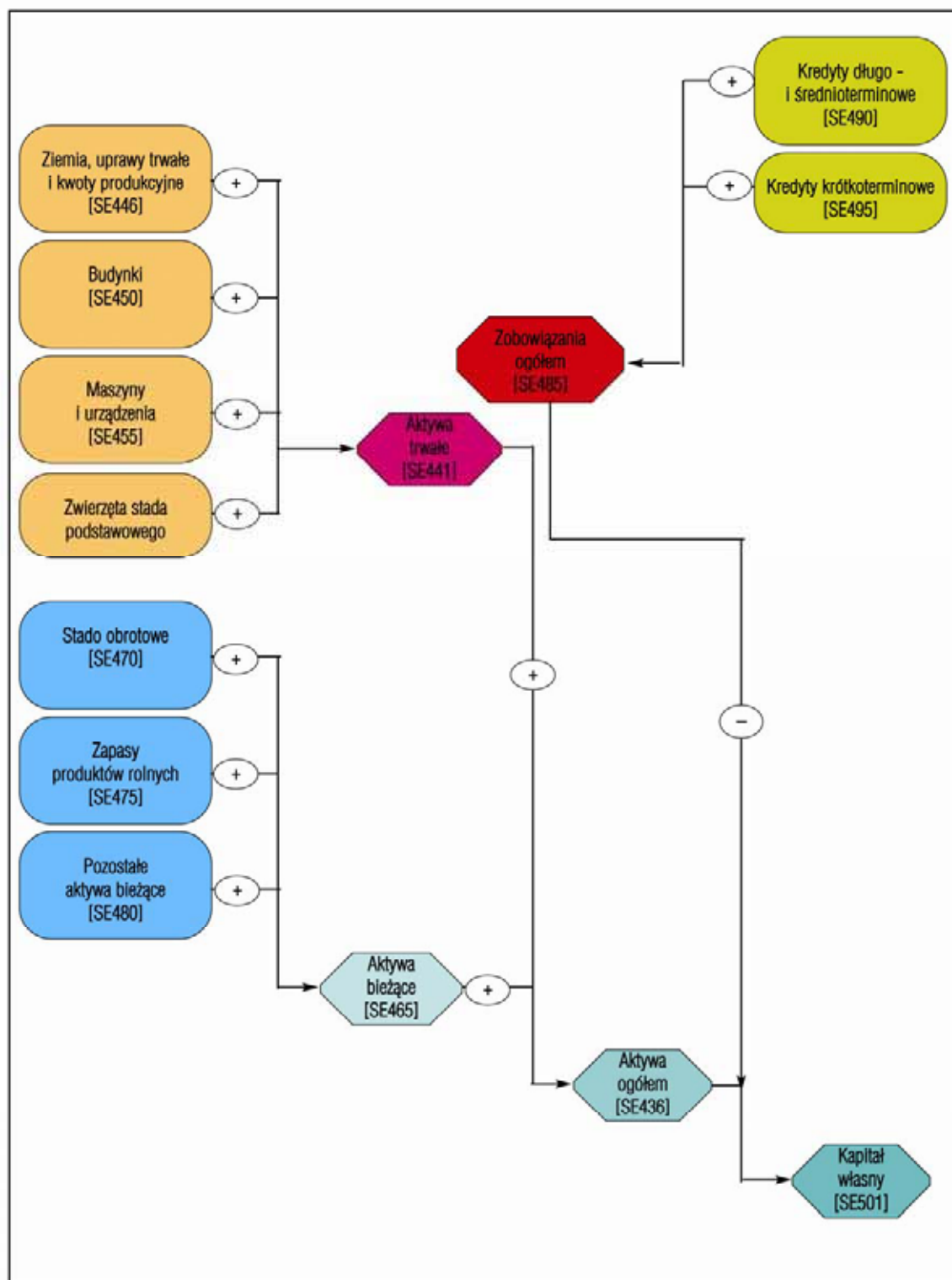
działalności operacyjnej. Dopłaty zwiększają wartość dodaną brutto, a podatki (nie były one uwzględnione w zużyciu pośrednim) powodują jej zmniejszenie. Po odjęciu amortyzacji od wartości dodanej brutto uzyskuje się wartość dodaną netto gospodarstwa rolnego. W kolejnym etapie odejmuje się od wartości dodanej netto koszt czynników zewnętrznych i dodaje saldo dopłat i podatku VAT dotyczących inwestycji. W ten sposób uzyskuje się podstawową nadwyżkę ekonomiczną uzyskiwaną w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, określaną pojęciem dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dochód ten stanowi opłatę za własne czynniki wytwórcze (praca, ziemia i kapitał) zaangażowane do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym.

Schemat 6. Obliczenie kapitału gospodarstwa rolnego

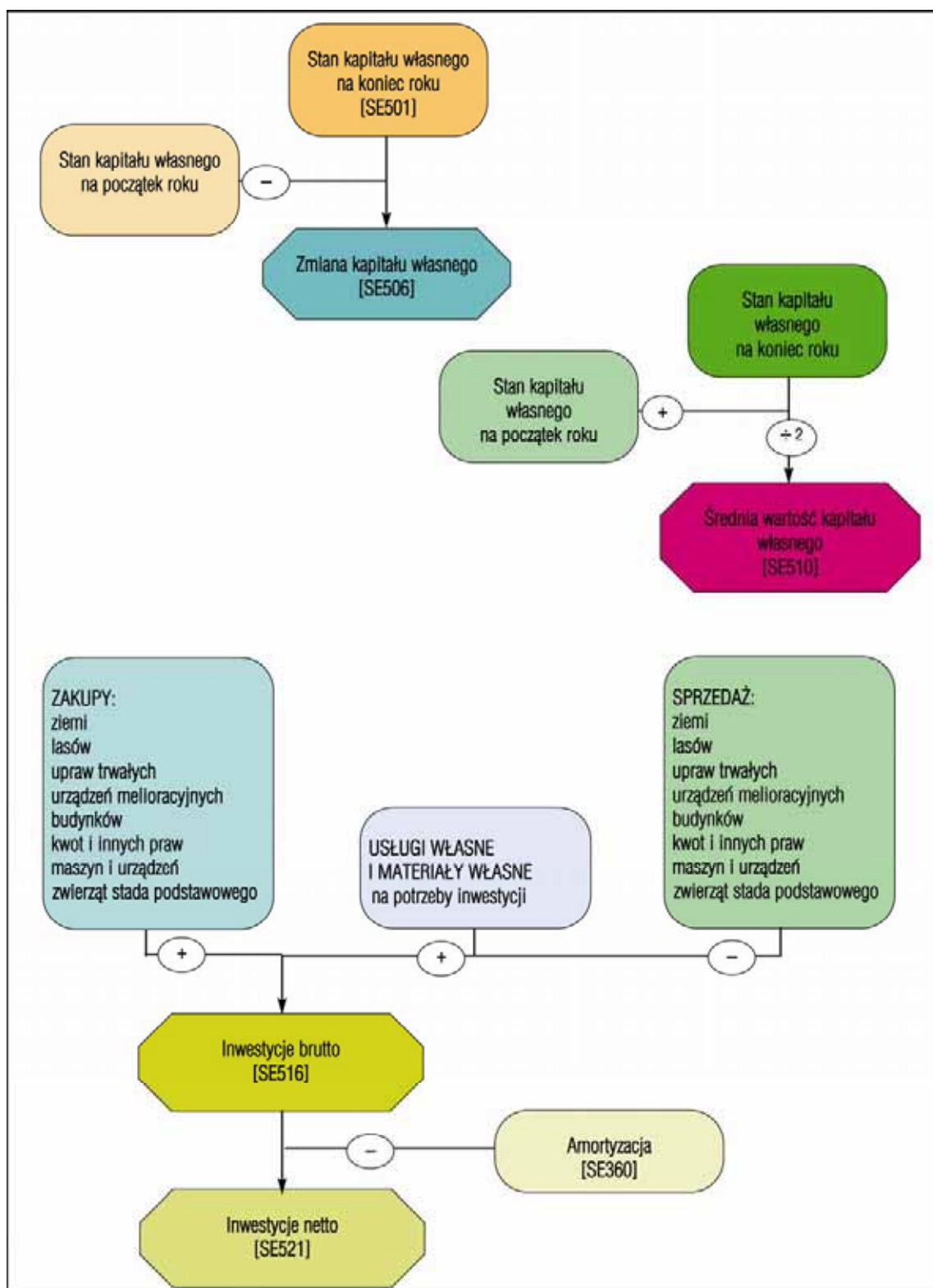
Do kapitału gospodarstwa rolnego nie wlicza się wartości ziemi oraz przypisanych do niej kwot produkcyjnych i innych praw.

Schemat 7. Sposób prezentacji bilansu finansowego gospodarstwa rolnego

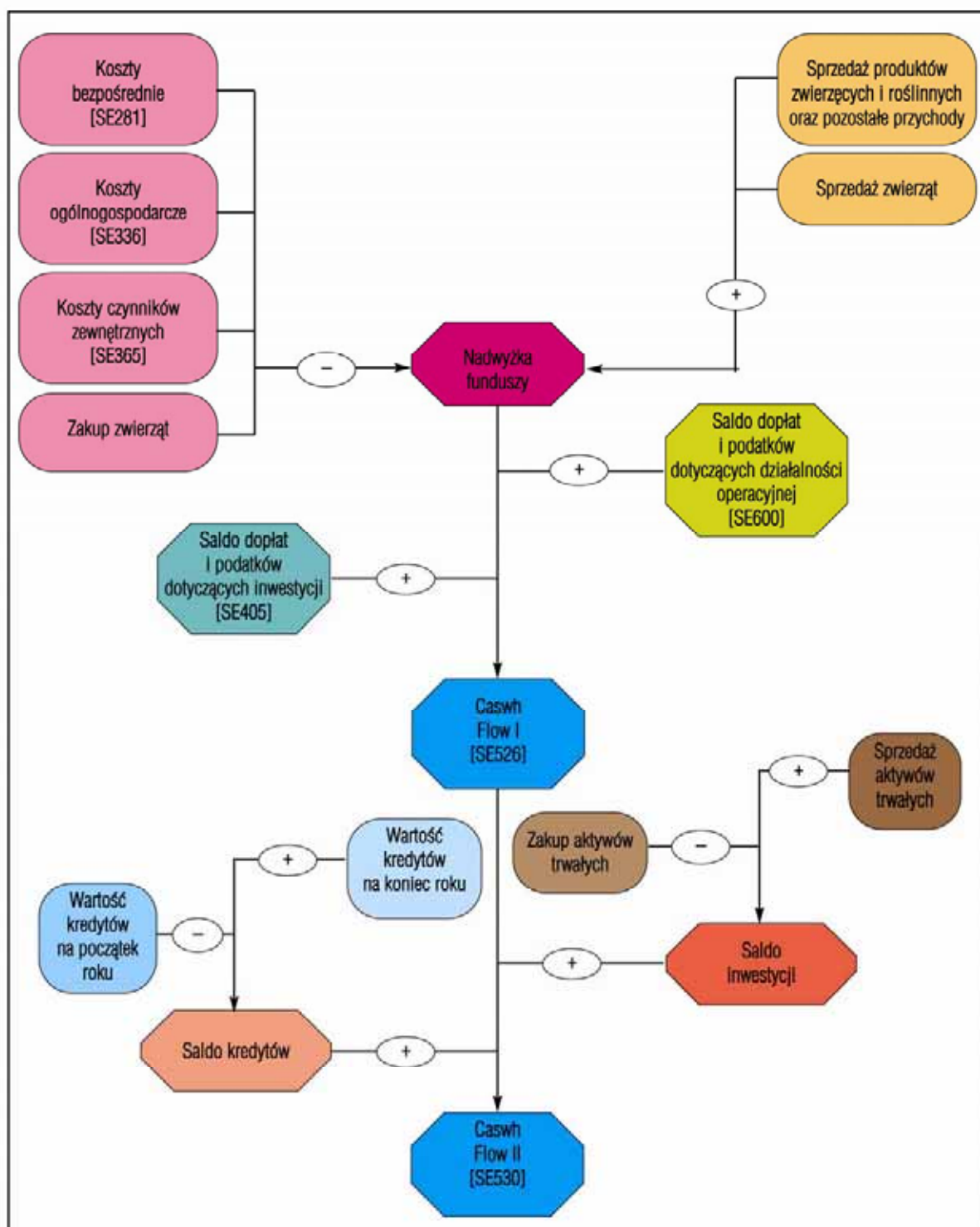
Bilans finansowy gospodarstwa rolnego prezentowany jest w formie syntetycznej. Po stronie aktywów wyróżniono dwie grupy aktywów: aktywa trwałe składające się z 4 grup rzeczowych i aktywa bieżące – składające się z 3 grup rzeczowych. Kapitał własny obliczany jest jako różnica pomiędzy wartością aktywów ogółem i zobowiązań ogółem.

Schemat 8. Sposób obliczania wybranych wskaźników bilansowych i finansowych.

Na schemacie zaprezentowany jest sposób obliczania czterech wskaźników: dwóch bilansowych – zmiany kapitału własnego i średniej wartości kapitału gospodarstwa rolnego oraz dwóch finansowych: inwestycji brutto i inwestycji netto.

**Schemat 9. Sposób obliczania sald przepływu środków
pieniężnych: Cash Flow I i Cash Flow II**

Na schemacie zaprezentowano sposób obliczania dwóch rodzajów sald przepływu pieniędzy w roku obrachunkowych: Cash Flow I – stanowiącego saldo przepływu pieniędzy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego i Cash Flow II – stanowiącego saldo ze wszystkich trzech działalności gospodarstwa rolnego (operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej).

3. Uwagi do Wyników Standardowych FADN

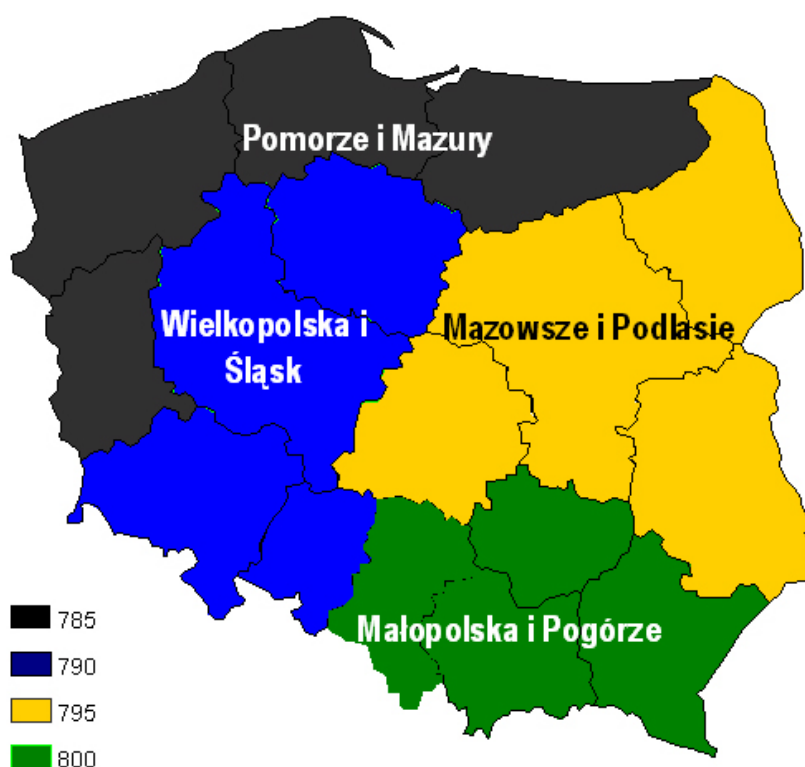
3.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego'2002 (PSR'2002), działalność rolniczą prowadzi 2 172 205 gospodarstw rolnych. Z tej liczby tylko 745 023 gospodarstwa posiadają wielkość ekonomiczną większą, bądź równą 2 ESU, będącą minimalnym progiem wielkości ekonomicznej gospodarstw włączonych do pola obserwacji FADN w Polsce.

Gospodarstwa rolne zostały sklasyfikowane według zasad w pełni zharmonizowanych z przepisami UE ustalającymi tzw. Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych.

W klasyfikacji gospodarstw rolnych zostały użyte (obowiązujące dla 2004 roku) parametry standardowych nadwyżek bezpośrednich SGM „2000”. Parametry te zostały obliczone w IERiGŻ przy udziale ekspertów z IUNG oraz SGGW. Obliczono zestawy parametrów SGM dla czterech wydzielonych w Polsce regionów rolniczych o numerach: 785, 790, 795, 800.

Schemat 10. Podział Polski na regiony FADN

Opracowanie na podstawie: Rozporządzenie Komisji (WE) nr 730/2004 z dnia 19 kwietnia 2004r. dostosowujące rozporządzenie (EWG) nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw rolnych przekazujących dane do celów określenia dochodów gospodarstw rolnych w następstwie przystąpienia Cypru, Estonii, Litwy, Łotwy, Malty, Polski, Republiki Czeskiej, Słowacji, Słowenii i Węgier do Unii Europejskiej.

Algorytm do przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych według zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych został opracowany w IERiGŻ na podstawie odpowiednich przepisów Unii Europejskiej - Decyzja Komisji EEC/85/377 (Dz. U. L 220, 17.08.1985).

3.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość we współpracy z IERiGŻ

W niniejszej publikacji zawarte są dane z 11962 gospodarstw rolnych, których wielkość ekonomiczna (określona na podstawie danych empirycznych) stanowiła co najmniej 2 ESU⁸. Pozostałe gospodarstwa (mniejsze niż 2 ESU) zostały odrzucone. Wśród gospodarstw przyjętych do publikacji znalazła się także grupa 61 gospodarstw posiadających osobowość prawną. Analizowany zbiór 11962 gospodarstw stanowi część reprezentatywnej próby, liczącej 12100 gospodarstw rolnych.

Każde gospodarstwo rolne, prowadzące rachunkowość w ramach Polskiego FADN w 2004 roku (patrz: Tabela 3.2-2 i 3.2-3) reprezentuje pewną liczbę podobnych gospodarstw ze swojej warstwy⁹ (patrz: Tabela 3.2-1). W 2004 r. dane z 11962 gospodarstw zostały wprowadzone do komputerowej bazy danych, stanowiącej podstawę empiryczną do wykonywania analiz i opracowań. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia należy stwierdzić, że próba jest statystycznie reprezentatywna dla gospodarstw towarowych (≥ 2 ESU) funkcjonujących w Polsce.

Pozycje wartościowe dotyczące produkcji, kosztów i inwestycji wyrażone są wg wartości netto (bez VAT). Pomimo, że polscy rolnicy podlegali zwolnieniu podmiotowemu z podatku od towarów i usług w 2004 r., nazywanym w skrócie VAT, prowadzili oni ewidencję zdarzeń w standardzie umożliwiającym ustalenie wartości netto oraz kwoty VAT.

W niniejszym opracowaniu wartości pieniężne wyrażone są w polskich jednostkach monetarnych - złotych.

⁸ Odpowiada to 9 523,73 zł wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej wytworzonej w gospodarstwie, obliczonej według parametrów SGM „2000”. Do wyliczeń przyjęto, że 1 euro = 3,96822 zł ($3,96822 \times 1\,200 \times 2 = 9\,523,73$).

⁹ Procedura losowania w ramach badań reprezentacyjnych wymaga podzielenia populacji (i oczywiście próby) na warstwy według trzech kryteriów: typu rolniczego, wielkości ekonomicznej, regionu.

Tabela 3.2-1 Rozkład gospodarstw rolnych w polu obserwacji obejmujących Polskę według typu rolniczego i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6						RAZEM
		Bardzo małe [XS]	Małe [S]	Średnio – małe [MS]	Średnio – duże [ML]	Duże [L]	Bardzo duże [XL]	
Typy według TF8	Uprawy polowe [AB]	73 374	49 903	22 357	7 731	1 659	1 050	156 074
	Uprawy ogrodnicze [C]	6 115	7 381	6 475	4 916	1 326	263	26 476
	Winnice [D]	0	1	0	0	0	0	1
	Uprawy trwałe [E]	9 676	8 665	5 084	1 238	218	96	24 977
	Krowy mleczne [F]	13 212	13 078	11 071	2 987	86	11	40 445
	Zwierz. żyw. w sys. wypas. [G]	16 019	11 942	11 337	6 191	498	100	46 087
	Zwierzęta ziarnożerne [H]	12 198	13 929	15 498	13 290	3 629	886	59 430
	Mieszane [I]	149 804	134 671	77 274	26 522	2 226	1 036	391 533
Razem >= 2ESU		280 398	239 570	149 096	62 875	9 642	3 442	745 023
Razem < 2 ESU		0	0	0	0	0	0	1 427 182
Ogółem w Polsce		280 398	239 570	149 096	62 875	9 642	3 442	2 172 205

Źródło: GUS, Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska (na podstawie populacji gospodarstw badanych w Powszechnym Spisie Rolnym w 2002 roku; klasyfikacja z użyciem, SGM „2000”; kurs wymiany 1 euro = 3,96822 zł).

Tabela 3.2-2 Rozkład badanych¹⁰ gospodarstw rolnych w Polsce według typu rolniczego i klas wielkości ekonomicznej

		Klasy według ES6						RAZEM
		Bardzo małe [XS]	Małe [S]	Średnio – małe [MS]	Średnio – duże [ML]	Duże [L]	Bardzo duże [XL]	
Typy według TF8	Uprawy polowe [AB]	326	659	773	564	198	53	2573
	Uprawy ogrodnicze [C]	10	32	64	104	49	76	335
	Winnice [D]	0	0	0	0	0	0	0
	Uprawy trwałe [E]	62	124	141	66	16	1	410
	Krowy mleczne [F]	49	188	338	202	7	1	785
	Zwierz. żyw. w sys. wypas. [G]	56	152	498	539	89	14	1348
	Zwierzęta ziarnożerne [H]	32	133	317	671	348	73	1574
	Mieszane [I]	515	1214	1542	1399	220	47	4937
RAZEM		1050	2502	3673	3545	927	265	11962

¹⁰ Dane z tych gospodarstw posłużyły do wykonania opracowania.

Do zamieszczenia wyników gospodarstw pogrupowanych według kryterium zasobów ziemi, skłoniło nas duże zainteresowaniem krajowych użytkowników, przyzwyczajonych do tego rodzaju statystyki powszechnie stosowanej w Polsce (m.in. w GUS).

**Tabela 3.2-3 Rozkład badanych gospodarstw rolnych
według powierzchni użytków rolnych (UR)**

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha	Liczba gospodarstw w próbie
bardzo małe (AXS)	UR < 5	793
małe (AS)	5 ≤ UR < 10	2066
średnio – małe (AMS)	10 ≤ UR < 20	3895
średnio – duże (AML)	20 ≤ UR < 30	2070
duże (AL)	30 ≤ UR < 50	1689
bardzo duże (AXL)	UR ≥ 50	1449
RAZEM	x	11 962

4. Wyniki standardowe FADN, z próby gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w 2004 r. we współpracy z IERiGŻ

Prezentowane dane są średnimi ważonymi z grupy gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość.

4.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych

Tabela 4.1-1 Populacja i próba gospodarstw według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		744 502	155 974	26 413	24 903	40 564	45 960	59 401	391 287
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		11 962	2 573	335	410	785	1 348	1 574	4 937
SYS04	Kurs wymiany zł na EURO		4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268

Tabela 4.1-2 Wybrane informacje o produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	9,8	8,5	22,7	7,6	7,9	11,0	18,2	8,3
SE010	Nakład pracy ogółem	AWU	1,745	1,808	2,709	2,331	1,692	1,736	1,715	1,628
SE011	Czas pracy ogółem	h	3 839	3 978	5 960	5 128	3 724	3 819	3 775	3 582
SE015	Nakład pracy własnej	FWU	1,557	1,475	1,671	1,437	1,668	1,690	1,498	1,572
SE016	Czas pracy własnej	h	3 426	3 245	3 676	3 162	3 669	3 719	3 296	3 458
SE020	Nakład pracy najmniejszej	AWU	0,188	0,333	1,038	0,894	0,025	0,045	0,217	0,056
SE021	Czas pracy najmniejszej	h	413	733	2 284	1 967	54	100	479	124
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	15,9	23,2	2,5	7,7	12,9	15,6	15,7	14,8
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	4,1	7,8	0,2	0,4	2,6	3,7	3,2	3,4
SE035	Zboża	ha	10,22	15,20	1,40	0,89	5,39	6,75	13,37	9,85
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,08	4,62	0,26	0,24	0,59	0,82	1,11	1,76
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,30	0,99	0,46	0,18	0,02	0,02	0,04	0,12
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe (bez winnic)	ha	0,34	0,42	0,16	6,15	0,01	0,02	0,02	0,07
SE055	Sady	ha	0,34	0,42	0,16	6,04	0,01	0,02	0,02	0,07
SE060	Gaje oliwne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	0,00	0,00	0,11	0,00	0,00	0,00	0,00
SE071	Uprawy pastewne	ha	3,0	1,9	0,3	0,3	6,9	8,0	1,1	3,0
SE072	Ugory rolnicze	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ziemia odłogowana	ha	0,01	0,04	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE075	Lasy	ha	0,80	0,58	0,13	0,58	1,13	1,44	0,73	0,85
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	12,9	3,9	0,2	0,1	14,1	17,8	46,5	12,4
SE085	Krowy mleczne	LU	3,16	0,88	0,07	0,04	10,69	10,18	0,32	3,30
SE090	Pozostałe bydło	LU	1,80	0,72	0,01	0,03	2,76	5,75	0,41	2,11
SE095	Owce i kozy	LU	0,09	0,12	0,02	0,00	0,01	0,39	0,03	0,08
SE100	Trzoda chlewna	LU	6,26	1,91	0,10	0,03	0,48	1,10	30,70	6,31
SE105	Drób	LU	1,47	0,22	0,01	0,03	0,04	0,07	14,94	0,42
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	54,3	56,5	45,7	47,2	45,6	49,1	54,0	52,4
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	60,7	60,2	70,3	57,2	68,2	64,2	64,0	61,3
SE120	Liczba LU zwierząt żywionych syst. wypasowym na 1 ha pow. paszowej	LU/ha	1,69	0,88	0,41	0,23	1,96	2,05	0,69	1,80
SE125	Mleczność krów	kg/kr owę	3 976	3 440	2 787	2 971	4 311	4 542	3 258	3 729

**Tabela 4.1-3 Wartość produkcji
według typów rolniczych**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	86 056	83 534	177 987	86 754	60 928	72 389	228 775	63 355
SE135	Wartość produkcji roślin i produktów roślinnych	zł	43 107	69 664	176 867	85 349	12 725	17 045	32 374	28 643
SE140	Zboża	zł	17 952	29 922	2 228	1 443	7 690	9 974	24 688	16 271
SE145	Rośliny białkowe	zł	283	610	20	20	42	117	216	241
SE150	Ziemniaki	zł	3 738	5 256	790	331	2 502	2 723	2 552	3 977
SE155	Buraki cukrowe	zł	3 451	6 964	2	348	627	1 455	2 064	3 218
SE160	Rośliny oleiste	zł	2 282	6 408	250	245	74	266	1 099	1 549
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	349	1 220	4	35	15	67	53	157
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	9 986	13 731	166 231	4 740	243	270	955	1 803
SE175	Owoce	zł	3 397	3 272	1 764	71 781	37	98	172	431
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Powierzchnia paszowa	zł	657	557	53	133	1 320	1 797	250	630
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	1 012	1 723	5 526	6 273	175	278	324	366
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	42 091	12 647	516	535	47 630	54 361	195 699	33 945
SE211	w tym zmiana wartości stada podstawowego	zł	-65	-871	-60	26	479	1 233	3 147	-447
SE216	Mleko krowie i przetwory z mleka	zł	10 477	2 385	167	119	39 766	41 662	840	9 821
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	3 051	1 355	34	-19	6 154	8 240	789	3 538
SE225	Wieprzowina	zł	18 065	5 666	218	99	1 271	2 991	90 672	17 846
SE230	Owce i kozy	zł	55	1	-9	-8	15	522	-240	79
SE235	Mięso dróbniowe	zł	8 767	1 808	8	144	85	118	93 764	1 694
SE240	Jaja	zł	970	622	37	3	32	83	9 095	202
SE245	Mleko owcze i kozie	zł	21	27	41	0	5	94	10	12
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	685	784	20	197	302	651	768	753
SE256	Pozostała produkcja	zł	858	1 222	604	869	573	983	702	768
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 957	1 548	578	417	1 529	2 007	2 213	2 311
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	11 133	6 172	843	378	9 570	11 457	22 978	12 816

Tabela 4.1-4 Koszty
według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierz. żyw.	Zwierz.	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwałe	mleczne	w sys. wypas.	ziarnożerne	
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE270	Koszty ogółem	zł	67 692	65 499	136 731	67 484	42 916	53 169	186 551	50 150
SE275	Zużycie pośrednie	zł	51 192	45 689	94 167	31 129	31 653	39 468	164 509	37 961
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	36 855	30 090	44 662	16 741	20 799	26 748	143 987	26 894
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	3 342	5 237	16 134	1 699	1 527	1 949	2 453	2 314
SE295	Nawozy	zł	6 023	10 157	11 458	3 635	3 748	4 626	5 676	4 612
SE300	Środki ochrony roślin	zł	2 797	5 704	3 365	8 981	661	968	2 009	1 762
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	1 085	1 344	13 426	2 133	322	748	179	338
SE310	Pasze zwierząt żywionych systemem wypasowym	zł	4 464	1 650	87	62	11 776	14 353	884	4 784
SE315	w tym pasze dla zwierząt z produkcji własnej	zł	3 314	1 429	81	46	7 880	8 942	615	3 766
SE320	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu	zł	17 919	5 688	170	177	1 001	1 963	126 965	12 195
SE325	w tym pasze dla trzody chlewnej i drobiu z produkcji własnej	zł	6 546	3 124	97	40	755	1 485	21 132	7 740
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	1 226	308	21	50	1 764	2 138	5 819	888
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	1	1	1	5	0	3	2	1
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	14 336	15 599	49 505	14 388	10 854	12 720	20 522	11 068
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	3 397	3 616	4 584	3 682	3 096	3 657	5 315	2 920
SE345	Energia	zł	6 974	7 222	39 495	6 888	4 315	5 259	9 867	4 724
SE350	Usługi	zł	2 298	2 980	1 213	1 093	2 162	2 292	2 549	2 153
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	1 667	1 782	4 213	2 725	1 281	1 512	2 790	1 271
SE360	Amortyzacja	zł	12 857	14 047	27 948	25 900	10 069	11 830	16 627	10 372
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	3 643	5 763	14 616	10 455	1 194	1 871	5 414	1 817
SE370	Wynagrodzenia	zł	2 199	3 509	11 045	9 025	332	683	3 027	891
SE375	Czynsze	zł	628	1 306	551	150	297	433	511	468
SE380	Odsetki	zł	816	947	3 020	1 280	564	755	1 877	457

Tabela 4.1-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierz. żyw.	Zwierz.	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwałe	mleczne	w sys. wypas.	ziarnożerne	
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej razem	zł	2 989	5 167	305	1 546	2 839	2 773	2 405	2 524
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	989	1 827	113	87	710	608	822	870
SE611	Dopłaty wyrównawcze	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	989	1 827	113	87	710	608	822	870
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	8	17	0	0	0	9	0	8
SE616	Dopłaty do produkcji mleka	zł	8	17	0	0	0	9	0	8
SE617	Dopłaty do pozostałego bydła	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	536	646	25	934	1 214	1 122	495	368
SE621	w tym dopłaty rolno-środowiskowe	zł	18	34	0	0	58	2	0	15
SE622	w tym dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (LFA)	zł	105	108	11	20	206	159	94	100
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	218	357	14	66	177	256	159	195
SE630	Płatności "decoupled"	zł	1 238	2 322	152	459	738	777	928	1 082

Tabela 4.1-6 Salda dopłat i podatków według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy	Uprawy	Uprawy	Krowy	Zwierz. żyw.	Zwierz.	Mieszane
				polowe	ogrodnicze	trwałe	mleczne	w sys. wypas.	ziarnożerne	
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE600	Saldo dopłat i podatków do działalności operacyjnej	zł	2 247	3 964	-5 079	1 045	2 583	2 317	4 043	1 819
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej razem	zł	2 989	5 167	305	1 546	2 839	2 773	2 405	2 524
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem inwestycji)	zł	152	191	-4 376	232	258	158	2 546	61
SE390	Podatki	zł	893	1 394	1 008	733	514	613	908	766
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-650	-718	-3 052	-2 375	-527	-769	-801	-328
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	5	21	0	0	0	0	12	0
SE407	Dopłaty za wycofanie się z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	656	739	3 052	2 375	527	769	813	328

**Tabela 4.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne
według typów rolniczych**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	86 056	83 534	177 987	86 754	60 928	72 389	228 775	63 355
SE275	Zużycie pośrednie	zł	51 192	45 689	94 167	31 129	31 653	39 468	164 509	37 961
SE600	Saldo dopłat i podatków do działalności operacyjnej	zł	2 247	3 964	-5 079	1 045	2 583	2 317	4 043	1 819
SE410	Wartość dodana brutto	zł	37 111	41 808	78 741	56 670	31 858	35 239	68 309	27 212
SE360	Amortyzacja	zł	12 857	14 047	27 948	25 900	10 069	11 830	16 627	10 372
SE415	Wartość dodana netto	zł	24 254	27 762	50 793	30 770	21 789	23 409	51 682	16 841
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	3 643	5 763	14 616	10 455	1 194	1 871	5 414	1 817
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-650	-718	-3 052	-2 375	-527	-769	-801	-328
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	19 961	21 281	33 126	17 940	20 069	20 769	45 466	14 696

**Tabela 4.1-8 Dochód na osobę
według typów rolniczych**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną ogółem	zł/A WU	13 901	15 352	18 749	13 198	12 874	13 486	30 130	10 344
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną nieopłaconą	zł/F WU	12 818	14 427	19 825	12 483	12 032	12 287	30 351	9 350

**Tabela 4.1-9 Bilans na stan końcowy roku obrachunkowego
według typów rolniczych**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE436	Aktywa ogółem	zł	289 627	289 550	535 861	444 806	256 694	312 804	434 767	241 819
SE441	Aktywa trwałe	zł	243 200	236 965	478 426	379 652	227 650	272 233	351 151	202 937
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	43 429	56 439	15 851	137 219	34 199	43 071	37 071	36 100
SE450	Budynki	zł	121 113	93 992	370 073	141 839	106 078	125 893	213 970	100 699
SE455	Maszyny i urządzenia	zł	69 324	84 017	92 322	100 507	61 460	72 472	92 082	56 921
SE460	Zwierzęta reprodukcyjne płci żeńskiej	zł	9 334	2 517	180	86	25 913	30 798	8 029	9 217
SE465	Aktywa bieżące	zł	46 427	52 585	57 435	65 154	29 043	40 572	83 616	38 882
SE470	Zwierzęta produkcyjne	zł	10 350	3 943	109	292	6 197	12 664	36 481	10 427
SE475	Zapasy produktów rolnych	zł	17 924	22 381	3 555	42 962	13 269	16 875	17 366	16 214
SE480	Pozostałe aktywa bieżące	zł	18 154	26 261	53 771	21 900	9 577	11 033	29 769	12 241
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	27 698	29 741	145 686	44 082	18 507	28 327	60 531	13 771
SE490	Kredyty długo- i średnioterminowe	zł	19 336	18 726	124 213	33 302	13 412	20 780	43 024	8 459
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	8 362	11 014	21 474	10 780	5 096	7 546	17 508	5 311
SE501	Kapitał własny	zł	261 930	259 809	390 175	400 724	238 186	284 477	374 236	228 048

**Tabela 4.1-10 Wskaźniki finansowe
według typów rolniczych**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Uprawy trwałe	Krowy mleczne	Zwierz. żyw. w sys. wypas.	Zwierz. ziarnożerne	Mieszane
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	12 796	13 330	19 856	28 424	13 233	16 441	23 370	9 033
SE510	Średnia wartość kapitału w gospodarstwie	zł	249 803	236 991	513 472	406 037	219 762	266 224	391 531	206 838
SE516	Inwestycje brutto	zł	11 576	14 334	51 390	38 563	11 470	14 745	14 052	5 335
SE521	Inwestycje netto	zł	-1 281	287	23 442	12 663	1 401	2 915	-2 575	-5 037
SE526	Przepływ gotówki (1)	zł	27 956	29 630	59 989	37 816	26 678	27 713	54 723	20 597
SE530	Przepływ gotówki (2)	zł	15 748	15 872	17 554	-2 145	15 904	15 487	36 942	13 513

4.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej

Tabela 4.2-1 Populacja i próba gospodarstw według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		744 502	187 839	299 728	181 497	62 875	9 615	2 947
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		11 962	1 050	2 502	3 673	3 545	927	265
SYS04	Kurs wymiany zł na EURO		4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268

Tabela 4.2-2 Wybrane informacje o produkcji według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	9,8	3,1	5,4	11,7	24,7	56,8	291,8
SE010	Nakład pracy ogółem	AWU	1,745	1,358	1,612	1,895	2,325	3,732	11,758
SE011	Czas pracy ogółem	h	3 839	2 987	3 547	4 169	5 115	8 214	25 908
SE015	Nakład pracy własnej	FWU	1,557	1,304	1,531	1,740	1,861	1,938	1,351
SE016	Czas pracy własnej	h	3 426	2 869	3 369	3 828	4 094	4 264	2 977
SE020	Nakład pracy najemnej	AWU	0,188	0,054	0,081	0,155	0,464	1,795	10,407
SE021	Czas pracy najemnej	h	413	119	178	341	1 022	3 950	22 931
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	15,9	7,2	10,9	18,6	32,4	71,9	386,9
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	4,1	0,9	1,8	4,1	9,4	29,5	242,7
SE035	Zboża	ha	10,22	4,53	6,75	11,79	21,68	51,38	251,05
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,08	0,70	1,13	2,23	4,44	12,16	94,29
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,30	0,12	0,20	0,36	0,65	1,55	6,01
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe (bez winnic)	ha	0,34	0,22	0,30	0,44	0,50	0,81	0,71
SE055	Sady	ha	0,34	0,22	0,30	0,44	0,48	0,72	0,57
SE060	Gaje oliwne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,08	0,14
SE071	Uprawy pastewne	ha	3,0	1,7	2,5	3,7	5,1	5,7	33,0
SE072	Ugory rolnicze	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ziemia odłogowana	ha	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,30	1,39
SE075	Lasy	ha	0,80	0,69	0,79	0,88	0,93	0,95	0,79
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	12,9	3,9	7,4	16,4	34,7	77,4	265,4
SE085	Krowy mleczne	LU	3,16	1,21	2,21	4,67	7,33	6,23	31,28
SE090	Pozostałe bydło	LU	1,80	0,60	1,10	2,73	4,54	4,73	23,04
SE095	Owce i kozy	LU	0,09	0,10	0,11	0,06	0,06	0,08	0,60
SE100	Trzoda chlewna	LU	6,26	1,40	2,92	7,18	18,91	52,48	179,17
SE105	Drób	LU	1,47	0,41	0,86	1,60	3,82	13,81	31,10
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	54,3	46,9	48,2	52,8	56,2	60,3	64,1
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	60,7	58,0	63,9	63,2	64,4	60,6	56,7
SE120	Liczba LU zwierząt żywionych syst. wypasowym na 1 ha pow. paszowej	LU/ha	1,69	1,15	1,37	2,00	2,34	1,85	1,58
SE125	Mleczność krow	kg/krowę	3 976	3 217	3 448	3 962	4 646	5 476	5 452

**Tabela 4.2-3 Wartość produkcji
według wielkości ekonomicznej**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	86 056	28 158	51 320	99 055	220 462	576 457	2 040 708
SE135	Wartość produkcji roślin i produktów roślinnych	zł	43 107	16 410	25 239	46 456	102 635	314 853	1 198 935
SE140	Zboża	zł	17 952	6 871	10 447	19 977	40 816	107 399	583 067
SE145	Rośliny białkowe	zł	283	178	247	333	483	765	1 604
SE150	Ziemniaki	zł	3 738	1 968	3 194	4 863	6 297	11 508	22 755
SE155	Buraki cukrowe	zł	3 451	439	1 250	4 126	10 013	19 922	183 937
SE160	Rośliny oleiste	zł	2 282	444	676	1 734	5 085	20 294	197 806
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	349	273	368	389	340	170	1 588
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	9 986	3 190	4 911	8 707	30 677	136 573	183 678
SE175	Owoce	zł	3 397	2 175	2 992	4 619	4 802	7 600	3 686
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Powierzchnia paszowa	zł	657	323	488	859	1 583	1 492	4 269
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	1 012	549	666	850	2 539	9 132	16 543
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	42 091	11 143	25 347	51 726	116 734	259 769	821 365
SE211	w tym zmiana wartości stada podstawowego	zł	-65	-765	-1 053	73	3 186	10 303	33 348
SE216	Mleko krowie i przetwory z mleka	zł	10 477	2 933	5 881	15 445	30 222	31 153	163 900
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	3 051	1 262	2 231	4 455	6 710	6 467	24 786
SE225	Wieprzowina	zł	18 065	4 159	8 231	21 035	54 876	153 265	495 212
SE230	Owce i kozy	zł	55	40	77	49	22	-210	721
SE235	Mięso dróbniowe	zł	8 767	1 366	7 825	9 179	22 648	62 642	79 000
SE240	Jaja	zł	970	617	355	1 047	1 731	3 380	57 240
SE245	Mleko owcze i kozie	zł	21	11	25	18	34	2	5
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	685	756	721	498	491	3 070	501
SE256	Pozostała produkcja	zł	858	605	734	873	1 093	1 834	20 408
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 957	1 449	1 736	2 572	2 589	3 215	1 345
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	11 133	4 347	7 462	15 015	27 115	47 840	117 278

Tabela 4.2-4 Koszty
według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE270	Koszty ogółem	zł	67 692	24 805	41 583	75 799	163 879	433 591	1 711 195
SE275	Zużycie pośrednie	zł	51 192	16 948	30 736	57 658	128 558	340 963	1 319 870
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	36 855	10 711	21 538	41 571	96 186	254 659	994 139
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	3 342	1 255	1 991	3 588	8 334	23 792	85 285
SE295	Nawozy	zł	6 023	1 963	3 223	6 616	14 322	42 971	215 329
SE300	Środki ochrony roślin	zł	2 797	867	1 410	2 826	6 367	18 306	138 256
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	1 085	305	398	787	2 638	12 192	69 586
SE310	Pasze zwierząt żywionych systemem wypasowym	zł	4 464	1 674	2 842	6 439	10 964	12 510	60 533
SE315	w tym pasze dla zwierząt z produkcji własnej	zł	3 314	1 488	2 490	4 923	6 634	6 010	24 674
SE320	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu	zł	17 919	4 334	10 976	19 973	50 236	136 803	385 931
SE325	w tym pasze dla trzody chlewnej i drobiu z produkcji własnej	zł	6 546	2 203	3 999	8 493	18 040	38 166	74 026
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	1 226	312	697	1 341	3 321	8 075	39 201
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	1	1	0	1	4	10	17
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	14 336	6 237	9 198	16 087	32 372	86 304	325 731
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	3 397	1 337	2 139	4 256	8 082	16 199	67 944
SE345	Energia	zł	6 974	2 634	4 105	7 352	17 458	55 931	168 693
SE350	Usługi	zł	2 298	1 392	1 770	2 658	3 512	5 954	53 837
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	1 667	874	1 184	1 821	3 320	8 219	35 257
SE360	Amortyzacja	zł	12 857	7 052	9 438	15 206	26 580	57 881	146 255
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	3 643	805	1 408	2 935	8 742	34 747	245 069
SE370	Wynagrodzenia	zł	2 199	514	827	1 567	4 997	21 616	165 044
SE375	Czynsze	zł	628	113	221	547	1 351	5 247	49 271
SE380	Odsetki	zł	816	178	361	820	2 393	7 884	30 754

Tabela 4.2-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej razem	zł	2 989	1 318	2 006	3 248	5 732	12 819	102 991
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	989	490	730	1 097	1 947	4 484	20 510
SE611	Dopłaty wyrównawcze	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	989	490	730	1 097	1 947	4 484	20 510
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	8	0	0	0	0	0	2 128
SE616	Dopłaty do produkcji mleka	zł	8	0	0	0	0	0	2 128
SE617	Dopłaty do pozostałego bydła	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	536	220	394	687	1 164	2 304	6 630
SE621	w tym dopłaty rolno-środowiskowe	zł	18	18	28	9	1	0	2
SE622	w tym dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (LFA)	zł	105	48	90	130	188	426	802
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	218	95	172	235	449	918	4 578
SE630	Płatności "decoupled"	zł	1 238	514	710	1 229	2 171	5 113	69 144

Tabela 4.2-6 Salda dopłat i podatków według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE600	Saldo dopłat i podatków do działalności operacyjnej	zł	2 247	696	1 411	2 608	4 906	9 439	83 781
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej razem	zł	2 989	1 318	2 006	3 248	5 732	12 819	102 991
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem inwestycji)	zł	152	-184	14	326	847	635	8 332
SE390	Podatki	zł	893	439	609	966	1 672	4 014	27 542
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-650	-166	-368	-765	-2 018	-5 551	-7 956
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	5	0	2	0	0	47	981
SE407	Dopłaty za wycofanie się z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	656	166	370	765	2 018	5 598	8 937

**Tabela 4.2-7 Dochód na gospodarstwo rolne
według wielkości ekonomicznej**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe (< 4 ESU)	Małe (4 =< 8 ESU)	Średnio - małe (8 =< 16 ESU)	Średnio - duże (16 =< 40 ESU)	Duże (40 =< 100 ESU)	Bardzo duże (>= 100 ESU)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	86 056	28 158	51 320	99 055	220 462	576 457	2 040 708
SE275	Zużycie pośrednie	zł	51 192	16 948	30 736	57 658	128 558	340 963	1 319 870
SE600	Saldo dopłat i podatków do działalności operacyjnej	zł	2 247	696	1 411	2 608	4 906	9 439	83 781
SE410	Wartość dodana brutto	zł	37 111	11 906	21 995	44 005	96 810	244 933	804 618
SE360	Amortyzacja	zł	12 857	7 052	9 438	15 206	26 580	57 881	146 255
SE415	Wartość dodana netto	zł	24 254	4 854	12 557	28 799	70 231	187 052	658 363
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	3 643	805	1 408	2 935	8 742	34 747	245 069
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-650	-166	-368	-765	-2 018	-5 551	-7 956
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	19 961	3 882	10 780	25 099	59 471	146 754	405 338

**Tabela 4.2-8 Dochód na osobę
według wielkości ekonomicznej**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe (< 4 ESU)	Małe (4 =< 8 ESU)	Średnio - małe (8 =< 16 ESU)	Średnio - duże (16 =< 40 ESU)	Duże (40 =< 100 ESU)	Bardzo duże (>= 100 ESU)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną ogółem	zł/A WU	13 901	3 575	7 788	15 199	30 204	50 115	55 994
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną nieopłaconą	zł/F WU	12 818	2 977	7 039	14 426	31 961	75 740	300 115

**Tabela 4.2-9 Bilans na stan końcowy roku obrachunkowego
według wielkości ekonomicznej**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe (< 4 ESU)	Małe (4 =< 8 ESU)	Średnio - małe (8 =< 16 ESU)	Średnio - duże (16 =< 40 ESU)	Duże (40 =< 100 ESU)	Bardzo duże (>= 100 ESU)
SE436	Aktywa ogółem	zł	289 627	149 359	205 343	344 305	624 235	1 428 188	3 580 848
SE441	Aktywa trwałe	zł	243 200	129 660	176 037	289 731	517 570	1 163 456	2 588 790
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	43 429	26 392	32 700	51 670	81 100	147 090	571 040
SE450	Budynki	zł	121 113	69 318	90 466	138 256	252 284	646 755	969 871
SE455	Maszyny i urządzenia	zł	69 324	31 026	47 267	86 430	159 360	337 917	902 858
SE460	Zwierzęta reprodukcyjne płci żeńskiej	zł	9 334	2 924	5 603	13 376	24 825	31 695	145 022
SE465	Aktywa bieżące	zł	46 427	19 699	29 306	54 574	106 665	264 731	992 057
SE470	Zwierzęta produkcyjne	zł	10 350	4 289	6 015	12 456	26 535	62 069	193 746
SE475	Zapasy produktów rolnych	zł	17 924	7 895	12 614	22 658	39 122	77 872	257 757
SE480	Pozostałe aktywa bieżące	zł	18 154	7 516	10 677	19 459	41 009	124 790	540 555
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	27 698	4 620	10 888	28 018	87 194	322 158	958 326
SE490	Kredyty długo- i średnioterminowe	zł	19 336	2 898	7 269	19 121	64 247	242 709	620 576
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	8 362	1 722	3 619	8 897	22 947	79 449	337 749
SE501	Kapitał własny	zł	261 930	144 739	194 455	316 287	537 041	1 106 030	2 622 522

**Tabela 4.2-10 Wskaźniki finansowe
według wielkości ekonomicznej**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 4 ESU)	(4 =< 8 ESU)	(8 =< 16 ESU)	(16 =< 40 ESU)	(40 =< 100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	12 796	2 087	5 356	15 939	40 246	117 921	329 748
SE510	Średnia wartość kapitału w gospodarstwie	zł	249 803	129 916	177 683	296 592	538 004	1 244 265	2 950 882
SE516	Inwestycje brutto	zł	11 576	2 682	5 258	13 717	34 990	129 085	206 308
SE521	Inwestycje netto	zł	-1 281	-4 370	-4 180	-1 489	8 410	71 204	60 052
SE526	Przepływ gotówki (1)	zł	27 956	9 078	17 473	34 027	72 734	176 440	483 733
SE530	Przepływ gotówki (2)	zł	15 748	5 605	11 638	20 137	39 658	58 537	160 277

4.3. Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych

Tabela 4.3-1 Populacja i próba gospodarstw według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		744 502	95 899	253 452	260 055	75 229	38 908	20 958
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		11 962	793	2 066	3 895	2 070	1 689	1 449
SYS04	Kurs wymiany zł na EURO		4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268

**Tabela 4.3-2 Wybrane informacje o produkcji
według powierzchni użytków rolnych**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	9,8	8,3	5,1	8,4	14,1	21,5	53,7
SE010	Nakład pracy ogółem	AWU	1,745	1,790	1,509	1,739	1,882	2,024	3,456
SE011	Czas pracy ogółem	h	3 839	3 939	3 319	3 826	4 139	4 452	7 608
SE015	Nakład pracy własnej	FWU	1,557	1,382	1,432	1,652	1,720	1,768	1,736
SE016	Czas pracy własnej	h	3 426	3 039	3 150	3 633	3 784	3 889	3 819
SE020	Nakład pracy najemnej	AWU	0,188	0,409	0,077	0,087	0,162	0,256	1,720
SE021	Czas pracy najemnej	h	413	899	170	192	355	563	3 788
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	15,9	2,9	7,6	14,0	24,1	37,3	130,5
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	4,1	0,2	0,8	2,2	5,6	10,6	67,2
SE035	Zboża	ha	10,22	1,36	4,62	8,88	15,54	25,08	88,36
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	2,08	0,32	0,77	1,50	2,79	4,79	25,53
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,30	0,32	0,22	0,24	0,35	0,45	1,44
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe (bez winnic)	ha	0,34	0,50	0,36	0,29	0,24	0,31	0,37
SE055	Sady	ha	0,34	0,49	0,36	0,29	0,24	0,30	0,34
SE060	Gaje oliwne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,02
SE071	Uprawy pastewne	ha	3,0	0,4	1,6	3,1	5,2	6,7	14,4
SE072	Ugory rolnicze	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ziemia odłogowana	ha	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,33
SE075	Lasy	ha	0,80	0,33	0,66	0,96	1,07	1,15	0,92
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	12,9	9,5	6,8	12,0	20,3	30,4	54,7
SE085	Krowy mleczne	LU	3,16	0,89	2,18	3,50	5,19	5,99	8,58
SE090	Pozostałe bydło	LU	1,80	0,39	1,04	1,90	3,32	3,93	6,69
SE095	Owce i kozy	LU	0,09	0,02	0,04	0,12	0,17	0,09	0,50
SE100	Trzoda chlewna	LU	6,26	1,25	3,01	5,87	10,38	18,69	35,57
SE105	Drób	LU	1,47	6,94	0,44	0,41	1,09	1,45	3,23
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	54,3	46,2	46,0	49,6	53,0	55,2	60,8
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	60,7	71,8	58,2	63,9	65,5	64,5	58,8
SE120	Liczba LU zwierząt żywionych syst. wypasowym na 1 ha pow. paszowej	LU/h a	1,69	2,99	2,03	1,77	1,67	1,49	1,07
SE125	Mleczność krow	kg/kr owę	3 976	3 279	3 515	3 850	4 155	4 531	5 253

**Tabela 4.3-3 Wartość produkcji
według wielkości powierzchni użytków rolnych**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	86 056	113 796	40 901	64 921	115 900	176 972	491 522
SE135	Wartość produkcji roślin i produktów roślinnych	zł	43 107	55 836	20 388	30 251	51 701	81 906	316 251
SE140	Zboża	zł	17 952	2 286	7 054	14 262	26 732	46 159	183 340
SE145	Rośliny białkowe	zł	283	78	202	262	423	729	1 121
SE150	Ziemniaki	zł	3 738	1 272	2 583	4 020	5 566	6 847	13 155
SE155	Buraki cukrowe	zł	3 451	131	850	2 583	5 616	9 157	42 487
SE160	Rośliny oleiste	zł	2 282	78	245	804	2 311	5 595	49 076
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	349	79	403	338	438	527	420
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	9 986	43 684	4 667	3 888	6 286	5 521	17 368
SE175	Owoce	zł	3 397	5 994	3 427	2 847	2 204	3 590	1 915
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Powierzchnia paszowa	zł	657	156	345	627	1 199	1 568	3 451
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	1 012	2 078	611	619	926	2 212	3 918
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	42 091	57 490	20 060	33 868	62 887	93 395	170 199
SE211	w tym zmiana wartości stada podstawowego	zł	-65	-733	-707	-137	568	2 501	4 602
SE216	Mleko krowie i przetwory z mleka	zł	10 477	2 345	6 032	11 043	18 188	23 980	41 649
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	3 051	815	2 007	3 403	5 365	5 703	8 312
SE225	Wieprzowina	zł	18 065	3 757	8 675	16 710	30 534	55 551	99 579
SE230	Owce i kozy	zł	55	-91	11	149	-1	124	160
SE235	Mięso drobiowe	zł	8 767	44 446	2 712	1 823	7 456	6 356	14 075
SE240	Jaja	zł	970	4 857	222	285	234	838	3 624
SE245	Mleko owcze i kozie	zł	21	15	19	18	15	25	104
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	685	1 345	384	436	1 095	817	2 697
SE256	Pozostała produkcja	zł	858	470	453	803	1 312	1 672	5 071
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	1 957	1 044	1 726	2 035	3 214	2 700	2 072
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	11 133	2 480	6 564	11 481	18 600	27 085	45 257

Tabela 4.3-4 Koszty
według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SE270	Koszty ogółem	zł	67 692	93 828	32 994	50 667	87 380	129 669	393 241
SE275	Zużycie pośrednie	zł	51 192	73 557	23 692	37 555	67 192	101 361	300 061
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	36 855	54 539	15 899	26 223	49 322	76 981	222 057
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	3 342	4 640	1 479	2 373	4 046	6 193	24 122
SE295	Nawozy	zł	6 023	3 567	2 387	4 329	8 228	13 627	60 212
SE300	Środki ochrony roślin	zł	2 797	1 754	1 126	1 729	3 110	5 699	34 519
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	1 085	3 607	346	351	757	678	9 527
SE310	Pasze zwierząt żywionych systemem wypasowym	zł	4 464	956	2 673	4 872	7 649	9 442	16 423
SE315	w tym pasze dla zwierząt z produkcji własnej	zł	3 314	762	2 172	3 796	5 589	6 294	9 113
SE320	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu	zł	17 919	38 284	7 336	11 665	23 887	38 414	70 843
SE325	w tym pasze dla trzody chlewnej i drobiu z produkcji własnej	zł	6 546	1 367	3 662	6 419	11 050	18 056	29 162
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	1 226	1 731	552	905	1 643	2 926	6 400
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	1	1	1	1	2	1	11
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	14 336	19 018	7 793	11 331	17 871	24 379	78 004
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	3 397	2 605	1 828	2 978	4 870	7 066	19 073
SE345	Energia	zł	6 974	12 901	3 375	4 778	8 081	11 084	39 044
SE350	Usługi	zł	2 298	1 190	1 569	2 279	3 009	3 507	11 625
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	1 667	2 322	1 021	1 296	1 911	2 722	8 262
SE360	Amortyzacja	zł	12 857	14 367	8 176	11 426	16 836	22 206	48 680
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	3 643	5 904	1 125	1 686	3 351	6 102	44 500
SE370	Wynagrodzenia	zł	2 199	4 483	747	893	1 576	2 814	26 620
SE375	Czynsze	zł	628	220	116	300	767	1 350	10 917
SE380	Odsetki	zł	816	1 201	262	494	1 008	1 937	6 964

Tabela 4.3-5 Dopłaty do działalności operacyjnej gospodarstwa według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej razem	zł	2 989	627	1 483	2 498	4 373	6 181	27 207
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	989	178	510	888	1 504	2 213	7 615
SE611	Dopłaty wyrównawcze	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odłogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	989	178	510	888	1 504	2 213	7 615
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	8	0	0	0	0	0	299
SE616	Dopłaty do produkcji mleka	zł	8	0	0	0	0	0	299
SE617	Dopłaty do pozostałego bydła	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	536	218	334	504	854	1 067	2 694
SE621	w tym dopłaty rolno-środowiskowe	zł	18	0	19	28	6	1	42
SE622	w tym dopłaty do obszarów o niekorzystnych warunkach produkcji rolniczej (LFA)	zł	105	19	53	108	179	227	576
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	218	28	109	186	406	530	1 559
SE630	Płatności "decoupled"	zł	1 238	203	530	921	1 609	2 371	15 040

Tabela 4.3-6 Salda dopłat i podatków według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SE600	Saldo dopłat i podatków do działalności operacyjnej	zł	2 247	-368	974	1 901	3 717	5 617	22 385
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej razem	zł	2 989	627	1 483	2 498	4 373	6 181	27 207
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem inwestycji)	zł	152	-420	-17	132	463	1 040	2 290
SE390	Podatki	zł	893	576	492	729	1 119	1 605	7 113
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-650	-1 183	-295	-417	-882	-1 464	-3 068
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	5	0	0	3	8	0	125
SE407	Dopłaty za wycofanie się z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	656	1 183	295	420	891	1 464	3 194

**Tabela 4.3-7 Dochód na gospodarstwo rolne
według powierzchni użytków rolnych**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	86 056	113 796	40 901	64 921	115 900	176 972	491 522
SE275	Zużycie pośrednie	zł	51 192	73 557	23 692	37 555	67 192	101 361	300 061
SE600	Saldo dopłat i podatków do działalności operacyjnej	zł	2 247	-368	974	1 901	3 717	5 617	22 385
SE410	Wartość dodana brutto	zł	37 111	39 871	18 183	29 268	52 424	81 229	213 846
SE360	Amortyzacja	zł	12 857	14 367	8 176	11 426	16 836	22 206	48 680
SE415	Wartość dodana netto	zł	24 254	25 504	10 007	17 842	35 588	59 022	165 166
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	3 643	5 904	1 125	1 686	3 351	6 102	44 500
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-650	-1 183	-295	-417	-882	-1 464	-3 068
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	19 961	18 417	8 587	15 739	31 354	51 456	117 598

**Tabela 4.3-8 Dochód na osobę
według powierzchni użytków rolnych**

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną ogółem	zł/A WU	13 901	14 245	6 633	10 260	18 914	29 168	47 797
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną nieopłaconą	zł/F WU	12 818	13 331	5 998	9 530	18 229	29 112	67 743

Tabela 4.3-9 Bilans na stan końcowy roku obrachunkowego według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SE436	Aktywa ogółem	zł	289 627	290 758	179 195	261 919	388 247	543 031	1 139 340
SE441	Aktywa trwałe	zł	243 200	251 857	154 948	222 756	323 437	443 832	864 053
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	43 429	26 884	28 219	40 881	58 106	83 259	208 064
SE450	Budynki	zł	121 113	170 036	82 701	109 780	146 077	190 411	284 136
SE455	Maszyny i urządzenia	zł	69 324	52 679	38 485	62 223	103 179	148 975	337 167
SE460	Zwierzęta reprodukcyjne płci żeńskiej	zł	9 334	2 258	5 543	9 873	16 075	21 187	34 685
SE465	Aktywa bieżące	zł	46 427	38 901	24 247	39 163	64 810	99 199	275 287
SE470	Zwierzęta produkcyjne	zł	10 350	8 109	5 337	9 560	16 587	24 249	42 836
SE475	Zapasy produktów rolnych	zł	17 924	6 444	10 559	16 790	26 750	41 275	98 561
SE480	Pozostałe aktywa bieżące	zł	18 154	24 348	8 351	12 813	21 473	33 675	133 890
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	27 698	51 476	7 667	15 585	32 897	64 713	224 061
SE490	Kredyty długo- i średnioterminowe	zł	19 336	41 387	5 120	10 671	22 440	45 520	138 121
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	8 362	10 089	2 546	4 914	10 457	19 193	85 940
SE501	Kapitał własny	zł	261 930	239 282	171 528	246 334	355 351	478 318	915 280

Tabela 4.3-10 Wskaźniki finansowe według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(< 5 ha)	(5=<10 ha)	(10=<20 ha)	(20=<30 ha)	(30=<50 ha)	(>= 50 ha)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	12 796	9 496	4 218	9 798	20 506	36 014	98 045
SE510	Średnia wartość kapitału w gospodarstwie	zł	249 803	275 522	156 701	224 481	328 852	452 778	911 670
SE516	Inwestycje brutto	zł	11 576	18 455	4 804	8 039	15 081	28 161	62 527
SE521	Inwestycje netto	zł	-1 281	4 088	-3 372	-3 387	-1 756	5 955	13 848
SE526	Przepływ gotówki (1)	zł	27 956	31 731	14 296	23 053	39 570	59 504	136 472
SE530	Przepływ gotówki (2)	zł	15 748	14 469	9 159	14 293	24 411	33 571	55 151

Literatura

[1] FADN. An A to Z of methodology. Office for Official Publications of the European Communities. Luxemburg 1989.

[2] RI/CC 882 Rev. 7.0. Definitions of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 10. October 2002.

[3] RI/CC 1256 r.3. Farm Return Data Definitions. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 2005.

[4] RI/CC 1296. The weighting system for the UE-FADN results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 1999.

[5] http://europa.eu.int/comm/agriculture/rca/index_en.cfm.

[6] http://forum.europa.eu.int/irc/agri/rca/info/data/tabstd_en.htm